

Talous- ja varallisuuskatsaus 2021 Q4

21.12.2021

Hannu Nummiaro
Ekonomisti
LähiTapiola Varainhoito Oy
Twitter @HannuNummiaro

LähiTapiolan teesit 2021 Q4

Talous

- Talous on toipunut ja kasvu laantuu. Suomen talous kasvaa ennusteessamme 3,5 % vuonna 2021, 2,5 % vuonna 2022 ja 1,5 % vuonna 2023.
- Nousukauden taituttuakin isoin ajuri on kotitalouksien kulutus, kun tulot kasvavat ja säästäminen normalisoituu. Investointinäkyvät ovat myönteiset ja vientikin tukee ensi vuonna.
- Inflaatiota kiihdyttävät voimat ovat pääasiassa väliaikaisia, mutta aiempaa arviota sitkeämpiä. Energiahintojen odotamme laskevan ensi vuonna. Kotimaan inflaatioksi ennustamme 2,2 % vuosina 2021-2022.
- Inflaatiopiikki siirtyy osin myös Euroalueen palkkoihin, mutta hintavakautta uhkaava palkka-hinta -spiraali vältetään. Suomessa kotitalouksien ostovoiman odotamme kasvavan maltillisesti ensi vuonna.
- Fed lopettaa arvopaperiostot ja nostaa ohjauskorkoa kolmesti ensi vuonna. EKP:n emme odota nostavan korkoja vuonna 2022, mutta viitekorot voivat jo värähtää ennakoiden tulevia koronnostoja.

Suomen talousennusteet, LähiTapiola 21.12.2021

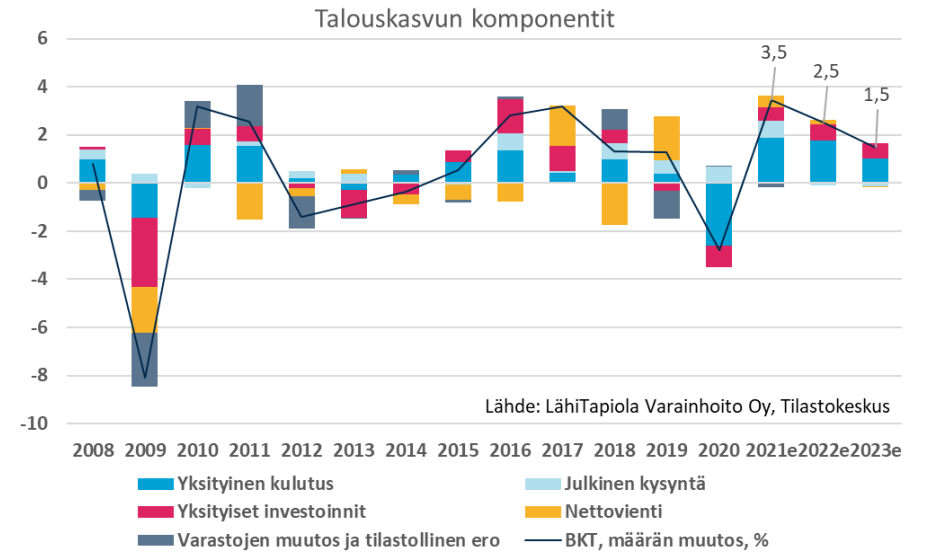
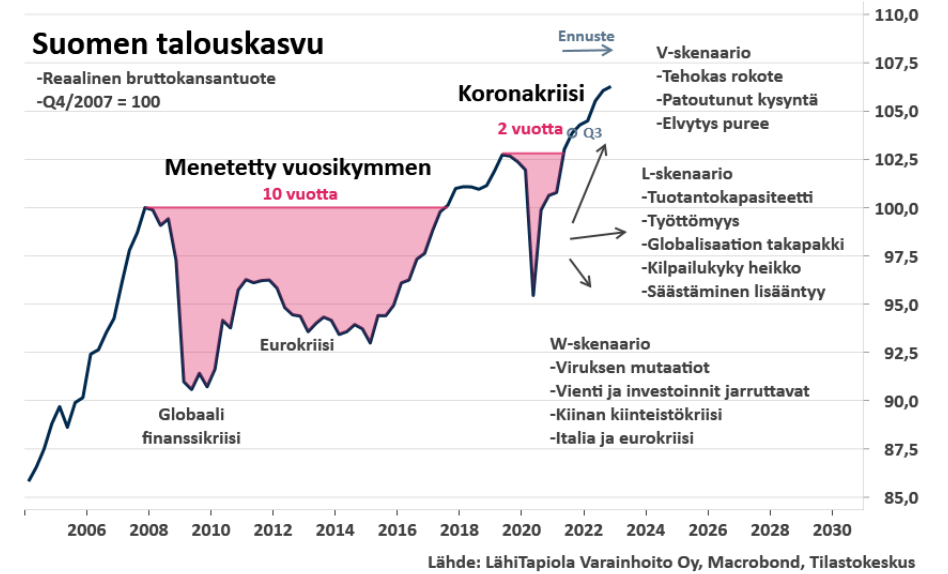
	2020	2021	2022	2023
BKT-kasvu	-2,9 %	3,5 %	2,5 %	1,5 %
Inflaatio	0,3 %	2,2 %	2,2 %	1,8 %
Ansiotaso	1,9 %	2,3 %	2,5 %	2,5 %
Työttömyysaste	7,8 %	7,6 %	7,0 %	6,5 %

Varallisuus

- Kotitalouksien varallisuuden tuotto oli 2021 Q3:lla 1,0 % edellisestä neljänneksestä ja 7,1 % vuoden takaa. Lisäksi kotitalouksien varallisuus on lisääntynyt koronasäästöjen kautta.
- Omien asuntojen arvot ovat nousseet 5,7 % vuoden takaa ja alueellinen eriytyminen on väliaikaisesti kääntynyt samanaikaiseksi nousuksi. Odotamme asuntohintojen nousun rauhoittuvan 1 %:iin ensi vuonna.
- Perintöjen merkitys vastaanottavan sukupolven elintasoon on kasvanut merkittävästi varallisuuden keskittyessä yhä vanhemmille ikäluokille. Perinnönjaot kasvavat seuraavan 23 vuoden aikana noin 20 %.
- Vuonna 2018 perinnöt olivat keskimäärin n. 120 tuhatta euroa per perinnön-jättäjä ja perintö jakautui kolmelle perinnönsaajalle. Perintövero oli noin 10 % jätetyistä perinnöistä. Uusimaa oli perintövirtojen iso nettovoittaja.
- Vuonna 2018 perinnönsaajista 59 % sai alle 20 tuhatta euroa, jolloin perintöveroa ei peritä. Perintöverot keskittyivät voimakkaasti isoihin perintöihin: 3,1 % perinnönsaajista maksoi 56 % perintöveroista.
- Suomalaisista 52 % on joskus saanut perintöä. Saatujen perintöjen keskiarvo on 64 tuhatta euroa. Joka kymmenes on laskenut paljonko voisi saada perintöä. He arvioivat tulevaksi perinnöksi 130 tuhatta euroa.
- Hyvätuloiset saavat isompia perintöjä. Varallisuuden alueellisen eriytymisen ja perintöjen yhteisvaikutuksesta tulevaisuudessa aiempaa pienempi joukko omistaa aiempaa suuremman osan suomalaisten kokonaisvarallisuudesta.
- Perinnön ajankohta on satunnainen ja ikääntymisen myötä yhä myöhäisempi. Useimpien on luotettava säästöihin. Yli 90 % haluaisi jättää perintöä lapsilleen. Sijoitussuunnitelma varmistaa, että perintö elää pitkään.

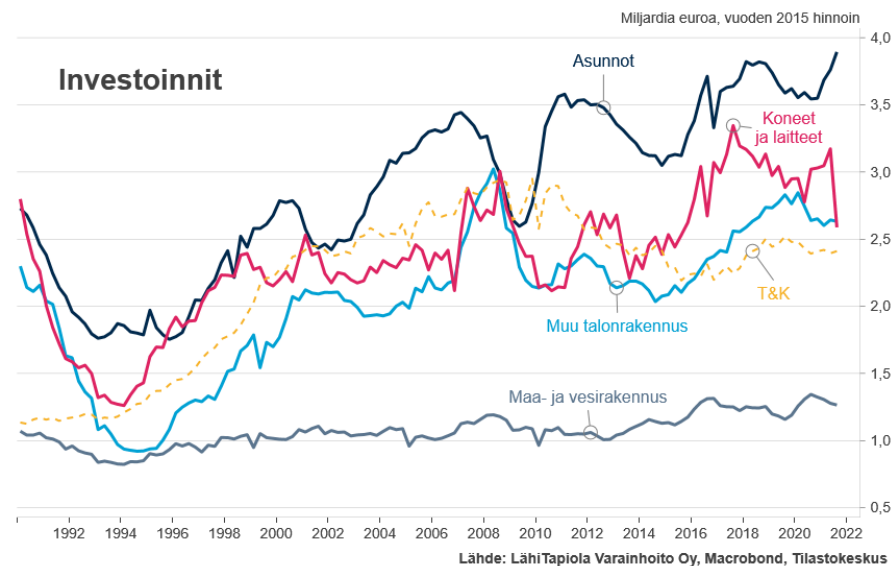
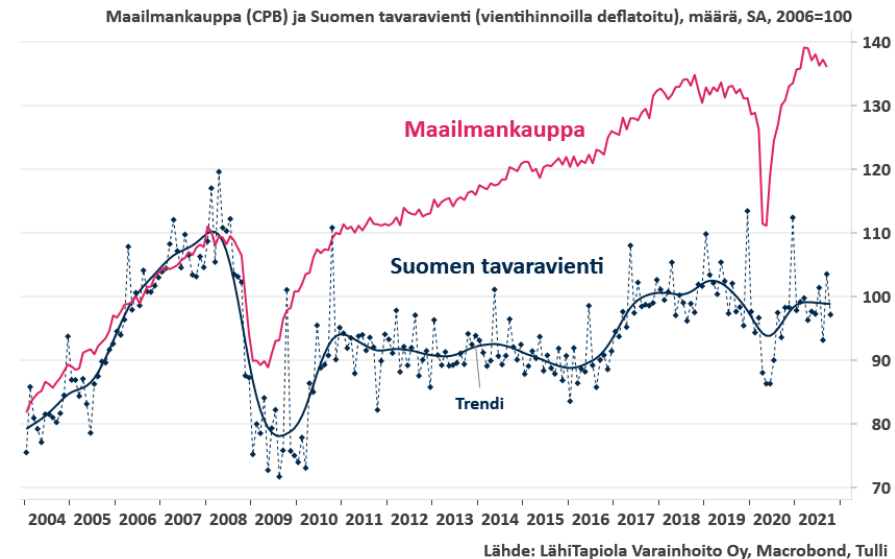
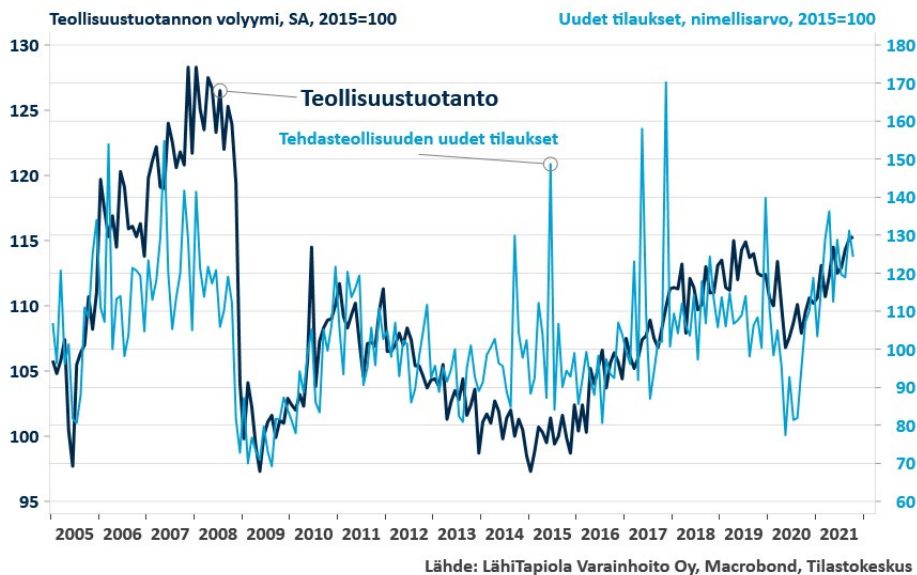
Suhdanne käänöpoijulla

- Suomen talous kuroi koronapudotuksen umpeen jo kuluva vuoden toisella neljänneksellä. Talous on surffannut voimakkaassa myötäisessä, mutta toipumisen edetessä vauhti laantuu. **Talous kasvaa ennusteessamme 3,5 % vuonna 2021, 2,5 % vuonna 2022 ja 1,5 % vuonna 2023.**
 - **Kuluttaja on kingi.** Kotitaloudet ovat nousukauden pääarkkitehtejä, mutta talouden kaikki pääkomponentit kantavat kortensa kekoon. Investointinäköymät ovat myönteiset sekä tuotannollisissa hankinnoissa että asuntorakentamisessa. Vientikysyntä kiihtyy ensi vuonna, mutta myös tuonnin lisääntyminen pitää nettoviennin kasvuvaikutuksen maltillisena.
 - **Harmaa tulevaisuus.** Kriisistä toipumisen jälkeen haasteina ovat paisunut julkinen velka ja ikäsidonnaisten menojen aiheuttama kestävyysvaje. Inflaatiopaineiden sävyttämänä palkkaneuvottelut saattavat lisätä listalle hintakilpailukyyn. Pienentyvä työikäinen väestö laskee potentiaalista kasvua, mutta koronan aiheuttama digiloikka voi tukea tuottavuuskasvua.
- **Riskit kotitalouksille:**
 1. **Suhdanne on kiivas, mutta lyhyt.** Omikron -variantin leviäminen juuri muutenkin kausivaihtelultaan vaikeaan talvikauteen voi jälleen rajoittaa liikkumista ja kulutusta. Kiivain toipuminen on monin paikoin hidastunut kasvun rajojen lähestyessä, "pula-aikaa" on koettu sekä komponenteissa että työvoimassa. Kiinassa Evergrande lähtöinen finanssikriisi lienee vältettävissä, mutta talouskasvu voi kärsiä kiinteistösektorin ongelmista. Kiinan ja USA:n kauppasota on tauolla, mutta jännitteet ratkaisematta. Vakava varianttiaalto ja vientikysynnän käänne painaisi Suomen taloutta ja vähentäisi työllisyyttä. Sijoitusmarkkinat kokisivat korjausliikkeen, jota samanaikaiset inflaatiopaineet (stagflaatio) syventäisivät.
 2. **Inflaatio ei jää väliaikaiseksi.** Odotamme energian ja hyödykkeiden hintapaineiden kääntyvän ensi vuonna, mutta riskinä on niiden osoittautuminen monivuotiseksi trendiksi. Myös puolijohteiden tuotannon lisääminen voi olla hidasta. Talouksien ylikuumentuessa vapaat resurssit ehtyvät ja inflaatio-odotukset voivat siirtyä sopimuspalkkoihin. Keskuspankkien uudet inflaatiotavoitteet voivat tarkoittaa, että orastava hintakierre pääsee pyörimään aiempaa vapaammin. Inflaatio heikentäisi kotitalouksien ostovoimaa, jos omat ansiot ja talletusten korot eivät pysy hintojen nousun tahdissa. Talven aikana energiakriisi voi myös pahentua (myös Ukrainan geopoliittinen riski), jolloin ostovoiman lasku voi kääntää kulutusmahdollisuudet ja talouden laskuun.
 3. **Hyvä talous tuo haasteitakin.** Sijoitusmarkkinoiden erinomaiset tuotot ovat paljolti perustuneet erittäin elvyttävään raha- ja finanssipolitiikkaan. Vahva talous kääntäisi vipua päinvastaiseen suuntaan, jolloin kohonneet arvostukset voivat antaa periksi. Talouspolitiikan kiristäminen lisää myös taantumariskiä. Kotitaloudet voivat kärsiä Fedin koronnostojen, tai jo niiden odotusten, laukaisemasta osakkeiden korjausliikkeestä sekä EKP:n koronnostojen vaikutuksesta lainanhoitokuluihin. Koronan väistyttä asuntobuumi hiipuu ja monien kotien arvot palaavat laskutrendille.

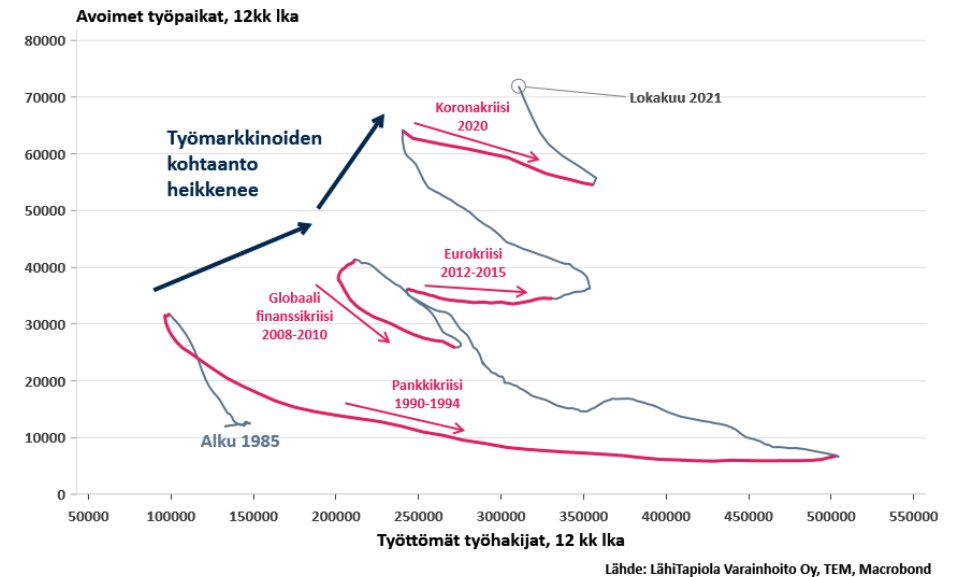
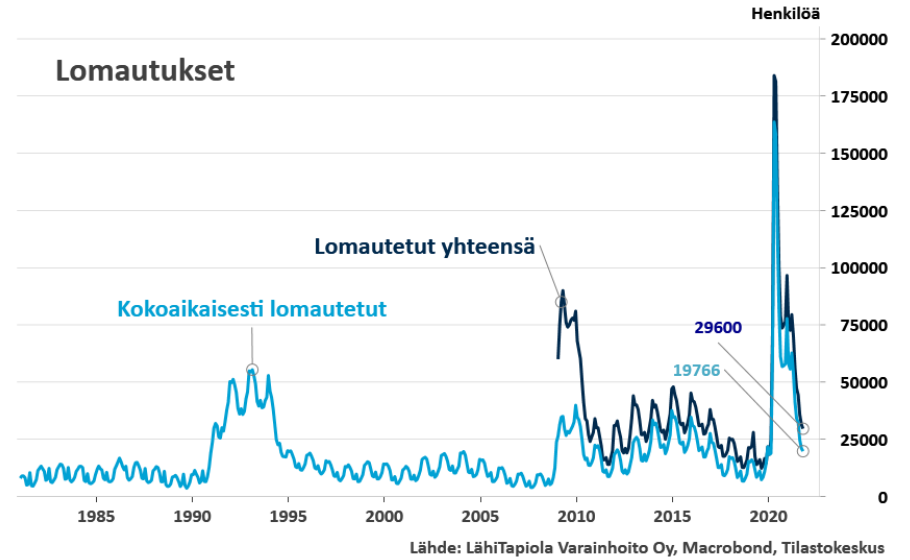
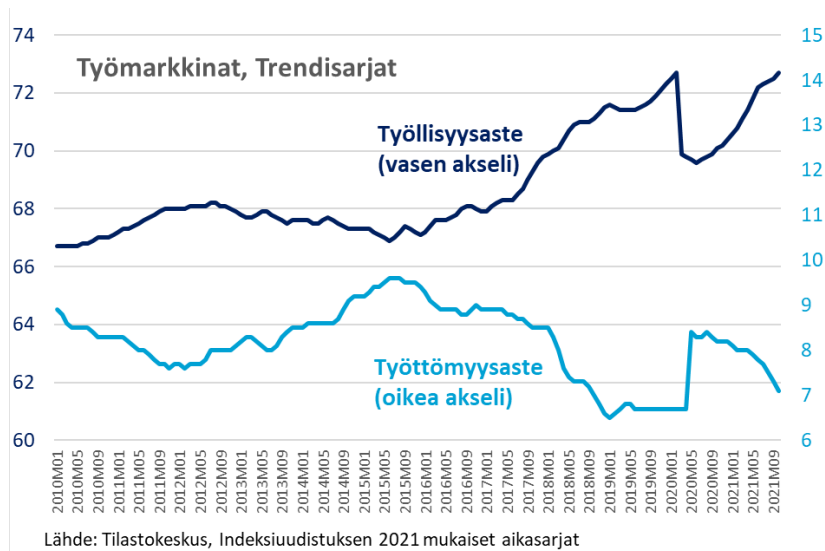
Vienti, teollisuus ja investoinnit

- Maailmankauppa toipui nopeasti koronashokista ja on pienestä viilenemisestä huolimatta kriisiä korkeammalla tasolla. Suomen tavaravienti on myös toipunut kuopasta, mutta ei ole toistaiseksi onnistunut kiinnittymään vahvasti mukaan kasvuun. Osa syy on Nesteen Porvoon öljynjalostamon huoltoseisokki, joka väliaikaisesti pienensi öljyjalosteiden vientiä. Palveluvienti on laskenut turismin vähentyessä, mutta toipumisen odotetaan pääsevän vauhtiin ensi vuodesta lähtien.
- Teollisuustuotannon uudet tilaukset ovat nousseet kriisin pohjilta, mikä viittaa kysynnän riittävän tuotannon ja viennin noususuhdanteen jatkumiseen. Pitkän ajan tarkastelussa tilaukset eivät siltikään ole erityisen korkealla.
- Kapasiteetin käyttöasteet sekä yritysten investointihalukkuus ovat nousseet. Tuotannollista perustaa kasvattavat kone- ja laiteinvestoinnit olivat alkuvuoden nousussa, mutta ottivat kolmannella neljänneksellä takapakkia. Asuntoinvestoinnit ovat kääntyneet parin vuoden hengenvedon jälkeen nousuun, jota asuntomarkkinoiden koronabuumi tukee. Muu talonrakennus voi puolestaan toipua hitaammin, kun etätyö ja verkkokauppa pienentävät tilojen tarvetta.

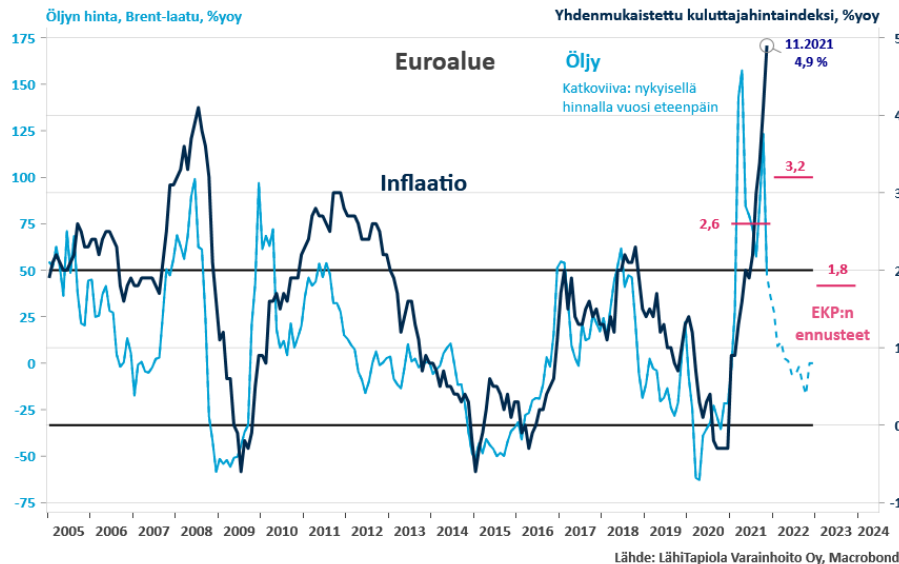
Työmarkkinat

- Lomautukset ovat hyvin jatkaneet normalisoitumista. Koronan omikron -variantti kuitenkin uhkaa talvikautta, jolloin normaalistikin kausivaihtelut lisäävät lomautuksia.
- Koronashokki tuntui myös työllisyys- ja työttömyyslukuissa, vaikka työvoimatutkimuksessa enintään kolmeksi kuukaudeksi lomautetut lasketaan edelleen työlliseksi. Lokakuussa työllisyysaste oli 72,7 % ja työttömyysaste 7,1 % (trendi, indeksiuidistuksen mukaiset). Työllisyysaste on noussut ennen koronaa vallinneelle tasolle. Työllisyysaste on laskenut maltillisemmin, mutta taustalla on kuitenkin positiivinen syy, eli työvoima on noussut noin 20 tuhatta henkeä korkeammalle kuin ennen kriisiä (trendisarjoista laskettuna). **Odotamme työttömyysasteen olevan 7,6 % vuonna 2021, 7,0 % vuonna 2022 ja 6,5 % vuonna 2023.** Sekä työllisyyden sekä ansiotason nousu lisäävät kulutukseen käytettävissä olevia tuloja.
- Suomessa on avoimia työpaikkoja enemmän kuin koskaan aiemmin. Useilla toimialoilla tuskaillaan osaavan tai halukkaan työvoiman saatavuushaasteille. Kriiseissä tyypillisesti avoimet työpaikat pienenevät ja työttömät työnhakijat lisääntyvät, mutta toipumisvaiheessa ei palata samaa rataa, jolloin sekä työpaikat että työnhakijat jäävät koholle. Tämä kertoo kohtaannon heikentymisestä eli työpaikkojen laatu, toimiala, sijainti ja osaamisvaatimukset eivät kohtaa työnhakijoiden osaamisen, kokemuksen, muuttohalukkuuden ja ansiovaatimusten kanssa. Heikko kohtaanto pudottaa talouden kasvupotentiaalia ja lisää julkisen talouden epätasapainoa.

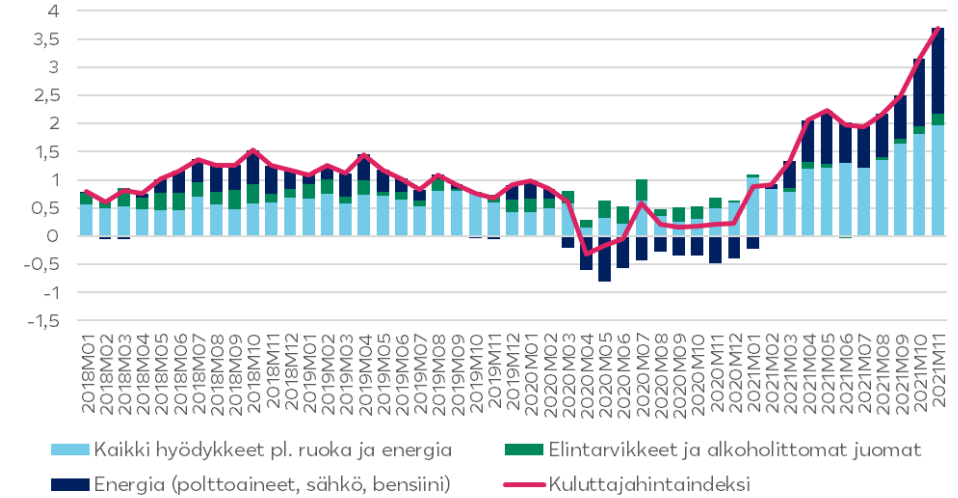

Inflaatio

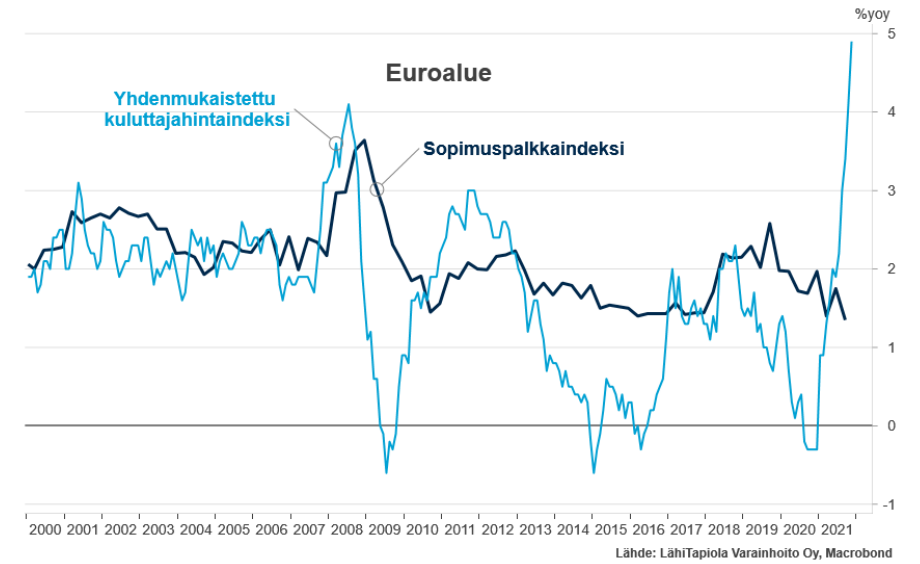
- Kotimaan inflaatio oli marraskuussa 3,7 %. Energian eli polttoaineiden, sähkön ja bensiinin vaikutus oli 2,0 % yksikköä, mikä heijastelee öljyn hinnan muutoksia koronaviruksen aikana sekä sähkön hintapiikkiä. Pohjainflaatio, eli mitattuna ilman energiaa ja ruokaa, on noussut 2,5 %:iin. Myös pohjainflaatio on tämän vuoden voimakkaassa toipumisessa ottanut kiinni viime vuoden heikkoa kehitystä. **Odotamme Suomen inflaation olevan 2,2 % vuonna 2021, 2,2 % vuonna 2022 ja 1,8 % vuonna 2023.**
- Inflaatiota kiihdyttävät voimat ovat pääasiassa väliaikaisia, mutta aiempaa arviot huomattavasti sitkeämpiä. Öljyn hinnan nousun loppuminen tai pieni lasku poistaisi isoimmat paineet. Sama pätee myös muiden hyödykkeiden vaikutukseen. Lisäksi globaalin talouden pullonkaulat, kuten puolijohitteet ja merikuljetukset, helpottanevat ensi vuonna, vaikka eivät välttämättä poistu kokonaan. Inflaation pidempiaikaisen kiihtymisen riski talouden ylikuumenemisen ja palkkojen nousun kautta on todennäköisempää USA:ssa kuin Euroalueella. USA:ssa inflaatio oli marraskuussa 6,9 % eli korkeimmillaan neljään vuosikymmeneen.
- Ostovoima.** Kotitalouksien ostovoiman kehittyminen riippuu meneillään olevista työehtoneuvotteluista. **Odotamme Suomen ansiotason kasvavan 2,5 % vuosina 2022-2023, mikä riittäisi turvaamaan ostovoiman.** Toistaiseksi Euroalueella sopimuspalkat ovat tänä vuonna asettuneet noin 1,5 %:iin, mutta syksyn inflaatiopiikki luultavasti näkyy jatkossa myös palkkojen lievässä nousussa, vaikka täysimääräinen palkka-hinta -spiraali hyvin todennäköisesti vältetään.

Suomen kuluttajahintainflaatio, % vuoden takaa

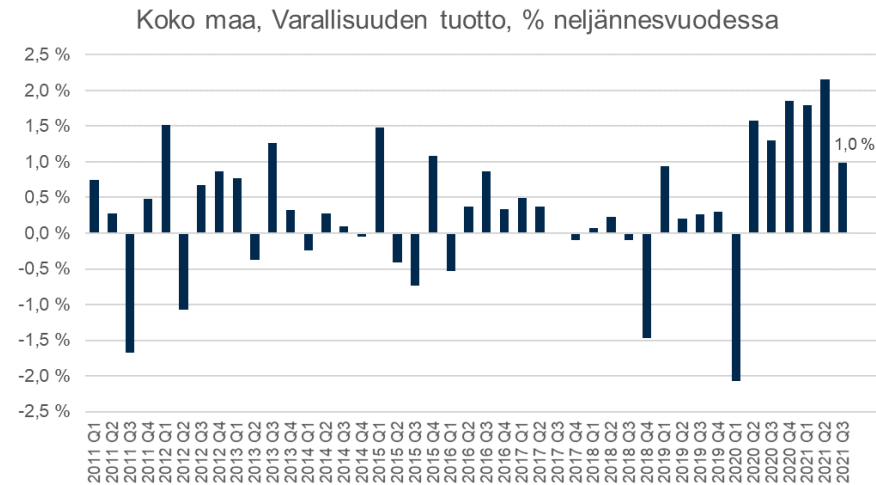

Lähde: Tilastokeskus, LähiTapiola Varainhoito Oy

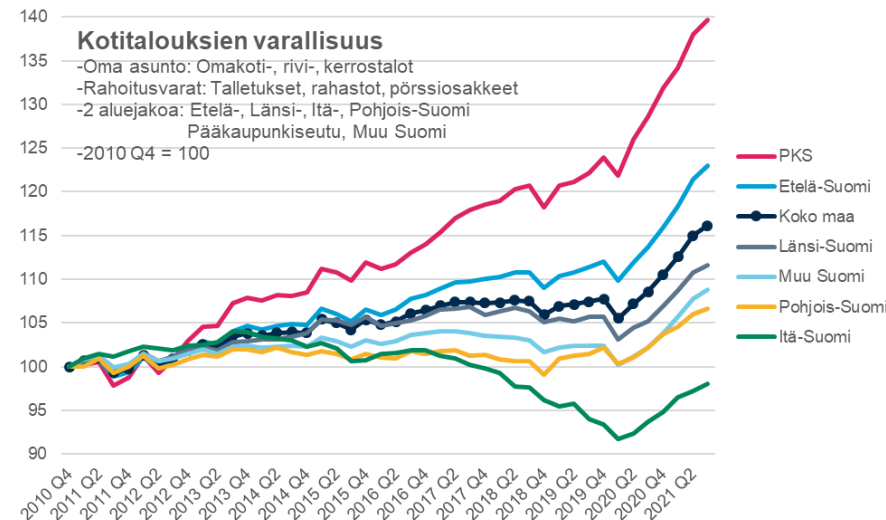

Varallisuuden tuottoindeksi 2021 Q3

- Vuoden 2021 kolmannella neljänneksellä kotitalouksien varallisuus kasvoi tuottojen ansiosta koko maassa 1,0 %. Tämä on jo kuudes peräkkäinen positiivinen neljännes. Vuositasolla tuotto oli erinomainen 7,1 %.
- Pörssiosakkeet ovat vuodessa tuottaneet noin 28 % ja rahastot noin 17 %, mutta talletuksille tuottoja ei alhaisten korkojen ympäristössä kerry. Indeksillä kuvaa vain tuottoja, joiden lisäksi monien kotitalouksien varallisuus on lisääntynyt säästämisen kautta.
- Varallisuuden tuottoindeksi sisältää kaksi aluejakoa: Etelä-, Länsi-, Itä- ja Pohjois-Suomi, sekä toisena jakona Pääkaupunkiseutu ja Muu Suomi. Omakotitalojen hintojen nousu kaikilla alueilla näkyy indeksin aiemman alueellisen eriytymisen vaihtumisena saman aikaiseen nousuun. Vain Itä-Suomen rivitaloissa hinnat laskivat viimeisimmällä neljänneksellä.

Lähde: LähiTapiola Varainhoito Oy, Kotitalouksien varallisuuden tuottoindeksi

Lähde: LähiTapiola Varainhoito Oy, Kotitalouksien varallisuuden tuottoindeksi

Tuotot, % edellisestä vuosineljänneksestä

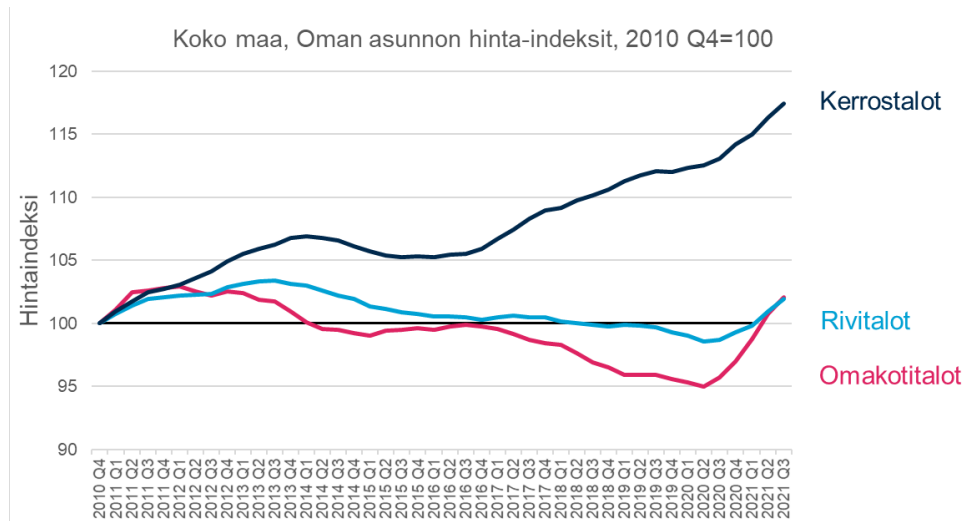
	Koko maa	Etelä-Suomi	Länsi-Suomi	Itä-Suomi	Pohjois-Suomi	PKS	Muu Suomi
Oma asunto	1,2 %	1,5 %	0,9 %	1,1 %	0,7 %	1,4 %	1,2 %
-Omakotitalo	1,3 %	1,7 %	0,9 %	1,4 %	0,7 %	1,7 %	1,3 %
-Rivitalo	1,0 %	1,3 %	0,5 %	-0,6 %	0,7 %	1,4 %	0,7 %
-Kerrostalo	1,0 %	1,1 %	0,8 %	0,2 %	0,3 %	1,2 %	0,6 %
Talletukset	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Rahastot	0,5 %	0,5 %	0,5 %	0,5 %	0,5 %	0,5 %	0,5 %
Pörssiosakkeet	0,7 %	0,7 %	0,7 %	0,7 %	0,7 %	0,7 %	0,7 %
Yhteensä	1,0 %	1,2 %	0,7 %	0,9 %	0,6 %	1,1 %	1,0 %

Tuotot, % vuoden takaa

	Koko maa	Etelä-Suomi	Länsi-Suomi	Itä-Suomi	Pohjois-Suomi	PKS	Muu Suomi
Oma asunto	5,7 %	6,8 %	4,8 %	4,4 %	3,5 %	6,4 %	5,6 %
-Omakotitalo	6,7 %	8,3 %	5,7 %	5,9 %	4,0 %	8,1 %	6,6 %
-Rivitalo	3,3 %	4,3 %	2,7 %	-2,4 %	1,9 %	5,3 %	2,0 %
-Kerrostalo	3,9 %	4,8 %	1,5 %	-0,9 %	0,9 %	5,4 %	1,7 %
Talletukset	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Rahastot	16,6 %	16,6 %	16,6 %	16,6 %	16,6 %	16,6 %	16,6 %
Pörssiosakkeet	28,2 %	28,2 %	28,2 %	28,2 %	28,2 %	28,2 %	28,2 %
Yhteensä	7,1 %	8,3 %	6,2 %	4,8 %	4,4 %	8,7 %	6,6 %

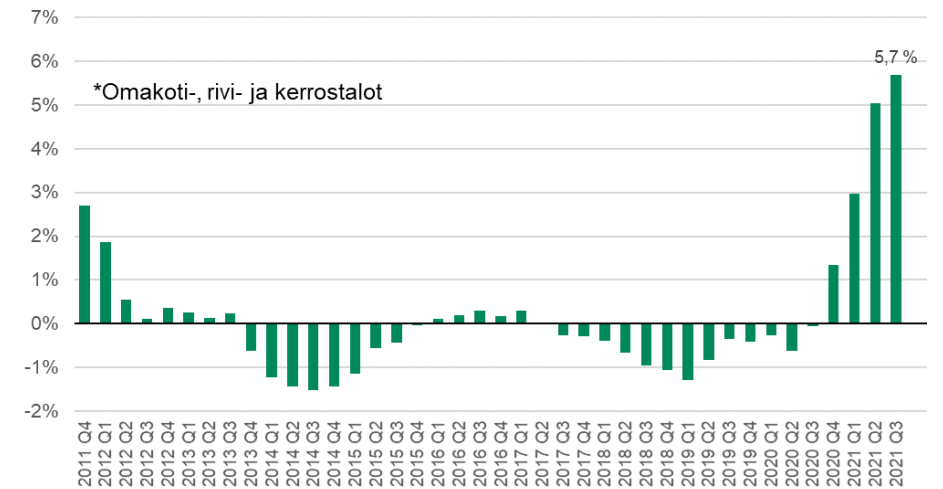
Varallisuuden tuottoindeksi 2021 Q3, Omat asunnot

- Vuoden 2021 kolmannella neljänneksellä kotitalouksien varallisuus kasvoi tuottojen ansiosta koko maassa 1,0 %. Tämä on jo kuudes peräkkäinen positiivinen neljännes. Vuositasolla tuotto oli erinomainen 7,1 %.
- Pörssiasakkeet ovat vuodessa tuottaneet noin 28 % ja rahastot noin 17 %, mutta talletuksille tuottoja ei alhaisten korkojen ympäristössä kerry. Indeksii kuvaa vain tuottoja, joiden lisäksi monien kotitalouksien varallisuus on lisääntynyt säästämisen kautta.
- Varallisuuden tuottoindeksi sisältää kaksi aluejakoa: Etelä-, Länsi-, Itä- ja Pohjois-Suomi, sekä toisena jakona Pääkaupunkiseutu ja Muu Suomi. Omakotitalojen hintojen nousu kaikilla alueilla näkyy indeksin aiemman alueellisen eriytymisen vaihtumisena saman aikaiseen nousuun. Vain Itä-Suomen rivitaloissa hinnat laskivat viimeisimmällä neljänneksellä.

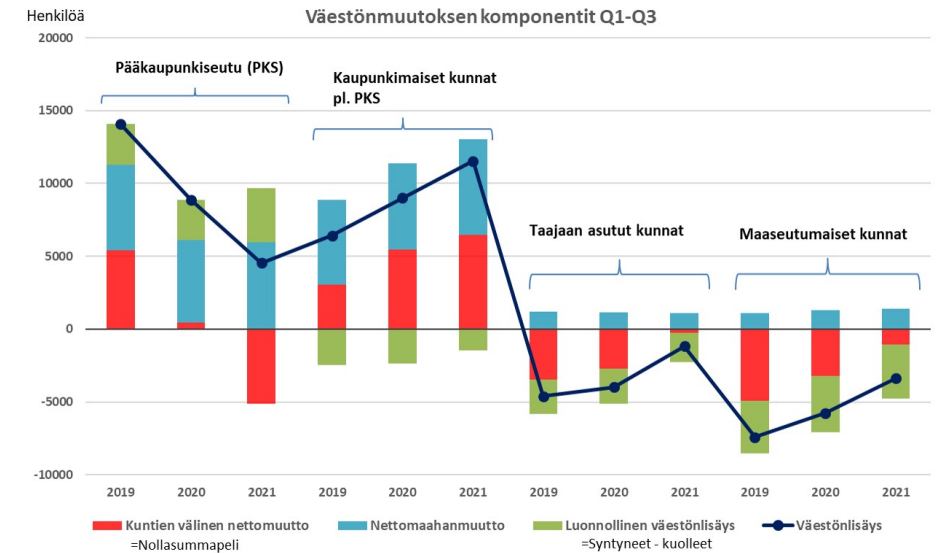

Lähde: LähiTapiola Varainhoito Oy, Kotitalouksien varallisuuden tuottoindeksi

Koko maa, Omien asuntojen* arvot, % vuoden takaa

Lähde: LähiTapiola Varainhoito Oy, Kotitalouksien varallisuuden tuottoindeksi

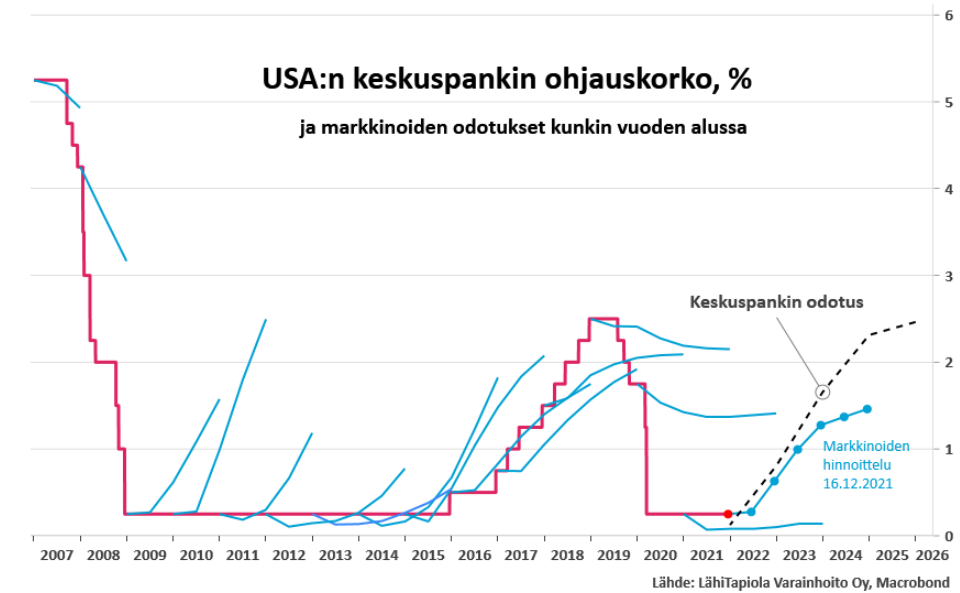
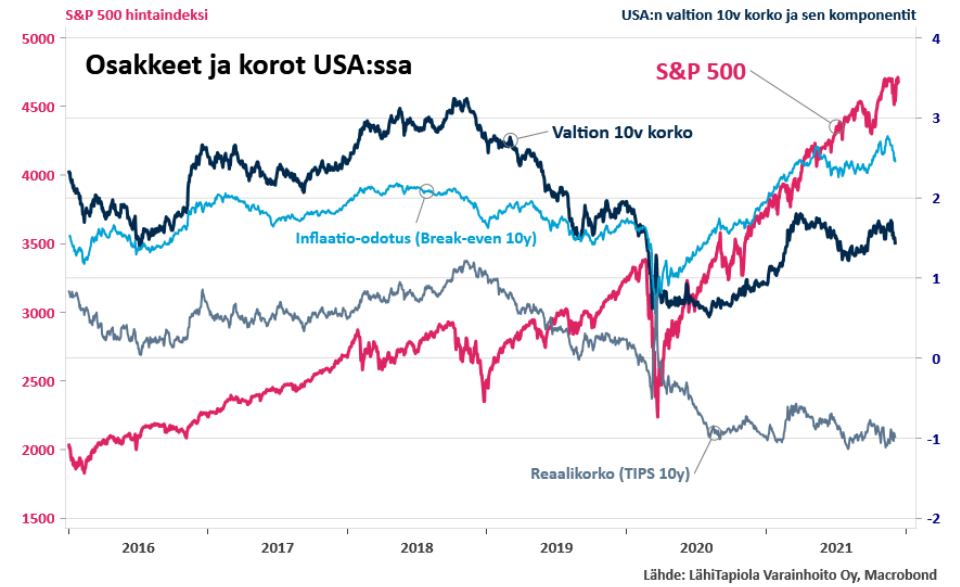
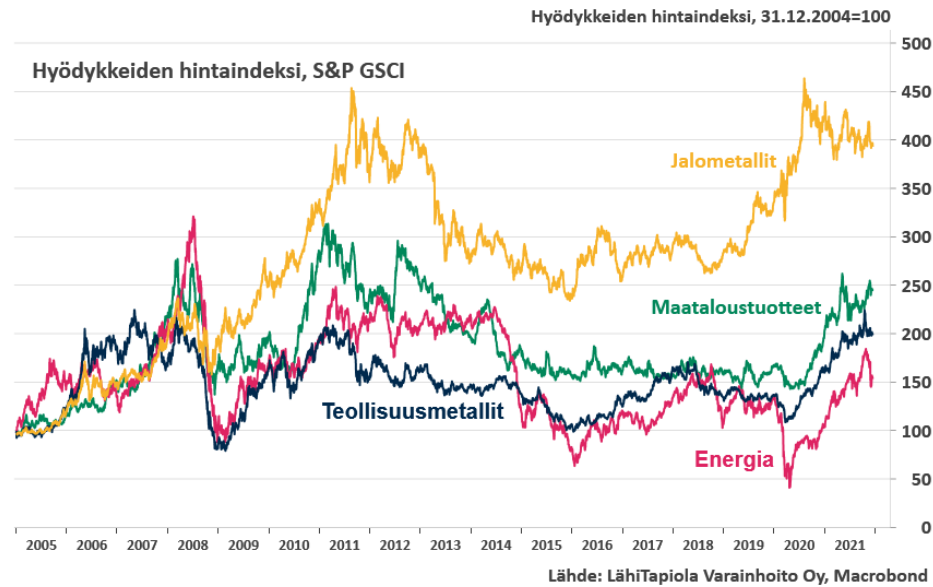

Lähde: LähiTapiola Varainhoito Oy, Tilastokeskus: Väestön ennakkotiedot

Sijoitusmarkkinat

- Maailman osakemarkkinat ovat euromääräisesti tänä vuonna tuottaneet 25 %. Suurimpina riskeinä sijoitusmarkkinoiden kehitykselle on syksyllä pidetty inflaation ja korkojen nousua, mutta todellisuudessa osakkeet ovat nousseet näiden riskien osin realisoituessakin, minkä yritysten hyvät tulokset ovat omalta osaltaan mahdollistaneet. Ensi vuonna markkinat testaa talouden ylikuumenemisen estämiseen tähtäävä rahapolitiikan kiristäminen Fedin arvopaperiostojen alasajon ja koronnostosyklin aloittamisen kautta. Omikron on myös palauttanut pandemian tutkalle ja muistuttanut mahdollisista rokotteista osin väistävistä muunnoksista. Evergranden tappiot ja tartuntavaikutukset lienevät hallittavissa. Kohonneet arvostukset altistavat korjausliikkeille, mutta pitkällä ajalla osakkeista on edelleen saatavissa riskipreemiota suhteessa korkosijoituksiin.
- Monien hyödykkeiden hinnat ovat olleet voimakkaassa nousussa. Teollisuusmetallien hinnat kävivät lokakuussa korkeimmillaan 14 vuoteen. Kiihvimman nousukauden aikana hyödykkeiden kysyntä voi ylittää hitaasti laajennettavissa olevan tarjonnan ja aiheuttaa väliaikaisia inflaatiopaineita. Öljyn hinnannousu lisää markkinoita tasapainottavaa tarjontaa, jolloin hintapaineet kääntynevät lopulta alasuuntaisiksi. Euroopan maakaasun talvikausi tosin näyttää vielä vaikealta.
- **Rahapolitiikka.** Fed lopettaa arvopaperiostot ensi vuoden maaliskuuhun mennessä ja nostaa ohjauskorkoa kolmesti ensi vuonna. Ensimmäinen nosto tulee nopeammin kuin edellisissä syklissä, koska talous on nyt vahvempi. Koronnosto jopa maaliskuussa ei ole poissuljettu. EKP lopettaa pandemiahätäohjelma (PEPP) maaliskuussa, mutta samalla lisää normaalia osto-ohjelmaa (APP). APP:tä vähennetään tasaisesti vuoden aikana. EKP:n emme odota nostavan korkoja vuonna 2022, mutta viitekorot voivat jo värähtää ennakoiden tulevia koronnostoja.

Sijoitusmarkkinat

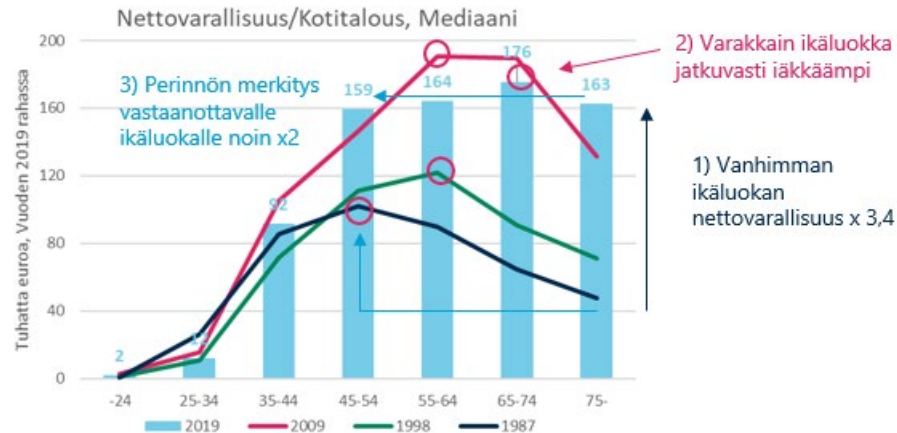

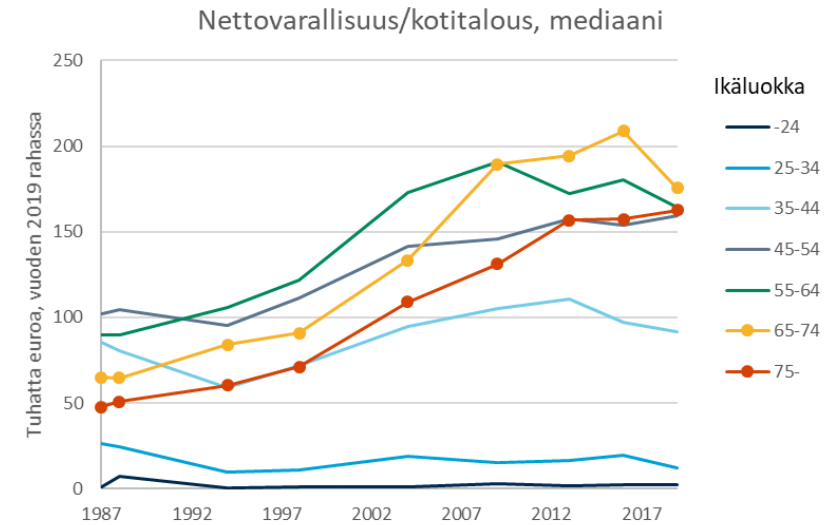
Sukupolvien varallisuus ja perinnöt

Sukupolvien varallisuus

- **Varallisuus ikäluokittain.** Tämä teemaosio täydentää kahden edellisen katsauksen analyysyjä kotitalouksien varallisuudesta ja sukupolvien elintasosta.
 - **Vanhemmat ikäluokat rikkaampia.** Varallisuustutkimuksen aikana 1987-2019 kaikkien kotitalouksien nettovarallisuus on noussut reaalisesti 67 %, mutta nousu on keskittynyt vanhempiin ikäluokkiin ja kolmekymppisten ikäluokan nettovarallisuus on jopa laskenut. Eniten suhteellinen varallisuusasema on noussut yli 74-vuotiailla, joilla nettovarallisuus on noussut n. 20 % keskimääräistä pienemmästä n. 60 % keskimääräistä suuremmaksi. Vanhin ikäluokka on myös selvinnyt menetetyistä vuosikymmenestä muita paremmin, mikä osin voi johtua eri syntymävuosikohorttien ikäluokkasiirtymisistä.
- **Elinkaarisäästäminen.** Luonnollisesti varallisuutta kertyy iän myötä, kun työ, yrittäminen, säästäminen, perinnöt tai muut varallisuuden siirrot ja hyvät tuotot kerryttävät varallisuutta elinkaaren aikana. Elinkaarisäästämistä on havainnollistettu kuvassa oikealla alhaalla vuoden 2019 tiedoilla eri ikäluokille. Varallisuusdata ei ole tarpeeksi pitkä elinkaaren syntymävuosikohtaiseen sukupolvitarkasteluun.
- **Perintöjen merkitys kasvanut.** Vasemmalla alhaalla on esitetty samat tiedot kuin oikealla yläkuvassa, mutta noin 10 vuoden välein kussakin ikäluokassa. Sukupolvia vertailtaessa on siirryttävä 2-3 käyrää ajassa eteen- tai taaksepäin. 32 vuodessa kolmekymppisten varallisuus on ottanut takapakkia, mutta vanhimman ikäluokan nettovarallisuus on noussut 3,4-kertaiseksi. Varakkain ikäluokka on jatkuvasti ollut iäkkäämpi. Vuonna 2019 varakkain ikäluokka oli syntynyt vuosina 1945-54 eli he edustivat ns. suurten ikäluokkien sukupolvea. 10 vuotta aiemmin sama sukupolvi oli myös varakkain ikäluokka ja heidän vyöryminen yli 74-vuotiaisiin todennäköisesti lisää jätettäviä perintösummia. Varallisuuden ikäluokajakaman muutos on kasvattanut perintöjen merkitystä vastaanottavalle sukupolvelle. Esimerkiksi 32 vuotta sitten viisikymppisten kotitalouksien nettovarallisuus (mediaani) oli noin kaksinkertainen verrattuna vanhimpaan ikäluokkaan, mutta vuonna 2019 nämä olivat samalla tasolla. Perintöjen saamien voi siten nykyään lisätä elintaso huomattavasti tuntuvammin.

Lähde: LähiTapiola Varainhoito Oy, Tilastokeskus: Kotitalouksien varallisuus

Lähde: LähiTapiola Varainhoito Oy, Tilastokeskus: Kotitalouksien varallisuus

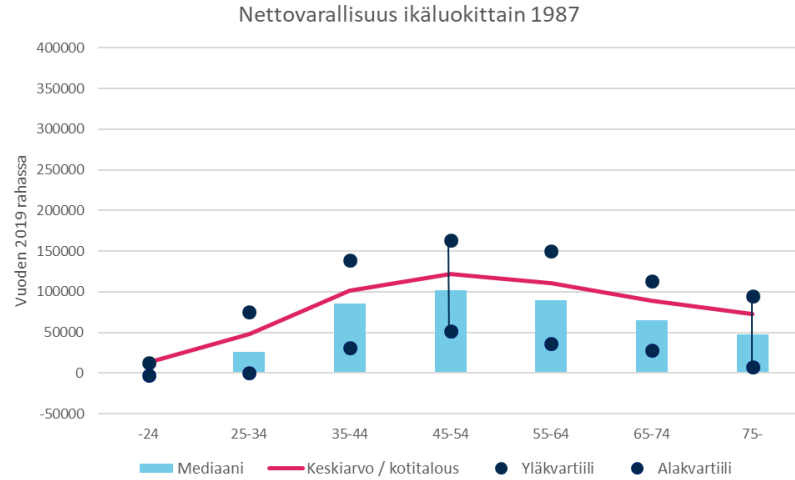

Lähde: LähiTapiola Varainhoito Oy, Tilastokeskus: Kotitalouksien varallisuus

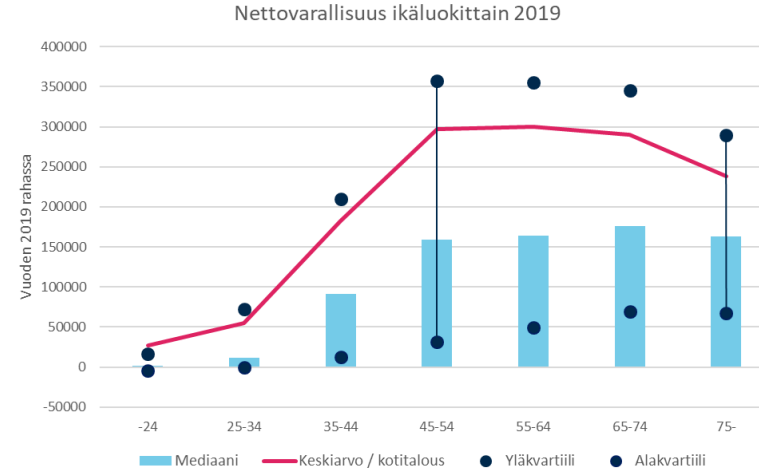
Varallisuuden jakaumat ja perinnöt

- **Varallisuusjakaumat ikäluokittain.** Perintövarallisuuden sivulla tarkastellaan perintöjen sukupolvimerkitystä nettovarallisuuden ikäluokkakohtaisten mediaanien avulla. Seuraavan sivun yläkuviissa on mediaanin lisäksi esitetty keskiarvo sekä jakauman alakvartiili (25 %:lla nettovarallisuus alempi) ja yläkvartiili (25 %:lla nettovarallisuus isompi). 32 vuodessa varallisuuden jakaumat ovat huomattavasti laajentuneet.
- **Kasaavatko perinnöt varallisuutta?** Perintöjen varallisuutta kasaava vaikutus riippuu perinnön jättäjien varallisuusjakaumasta, perinnön saajien varallisuusjakaumasta ja perinnön saajien lukumäärästä. Mitä isompia perintöjä siirtyy muutenkin varakkaille ja harvoille perijöille, sitä vahvemmin varallisuus voi kasautua rikkaimmille kotitalouksille. LähiTapiolan Arjen katsaus -kyselyn perusteella hyvätuloiset saavat muita isompia perintöjä (tarkemmin sivuilla 26-29). Osa perinnönjaoista myös pienentää varallisuuskeskittymiä, koska niiden myötä varallisuus jakautuu useampiin kotitalouksiin. Syntyvyyden lasku kuitenkin vähentää perinnönsaajien lukumäärää (ks. sivu 21). Varallisuuden alueellisen eriytymisen ja perinnönjakojen yhteisvaikutuksesta tulevaisuudessa todennäköisesti aiempaa pienempi joukko suomalaisista omistaa aiempaa suuremman osan suomalaisten kokonaisvarallisuudesta.
- **Varallisuusjakaumat alueellisesti.** Alakuvissa on esitetty varallisuusjakaumat suuralueittain. Levein jakauma vuonna 2019 löytyy Pääkaupunkiseudulta, jossa alakvartiili on 5,5 tEUR ja yläkvartiili 360 tEUR. Perintöjen varallisuutta kasaava potentiaali kasvaa varallisuusjakauman leventyessä.
- **Sijoitussuunnitelma.** Perinnöt monipuolistavat kotitalouksien sijoittamistarpeita. Toisaalta varallisuuden kasautuminen lisää tarvetta ammattimaiseen sijoittamiseen, jossa tärkeimmän pilarit ovat strateginen allokaatio omaisuuslajihajauttamisineen ja vastuullinen sijoittaminen. Toisaalta osalla perinnöt jäävät pieniksi, jolloin säännöllinen ja pitkäjänteinen elinkaarisäästäminen esimerkiksi rahastojen kautta antaa turvaa ja kerryttää eläkevarallisuutta.

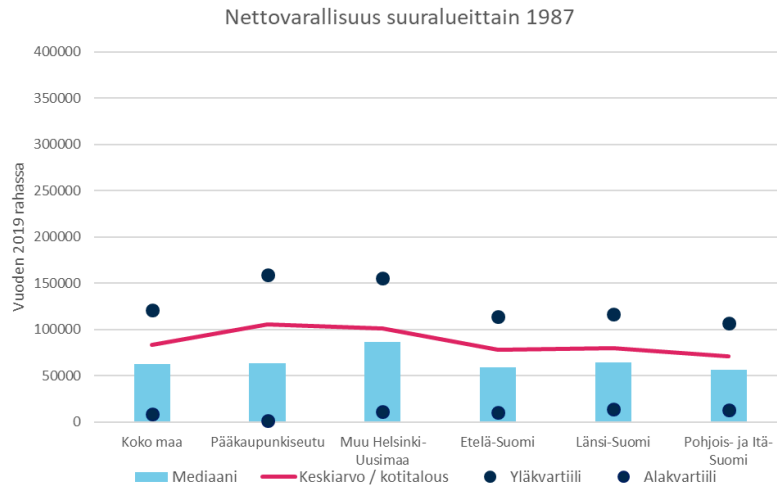
Varallisuuden jakaumat ja perinnöt

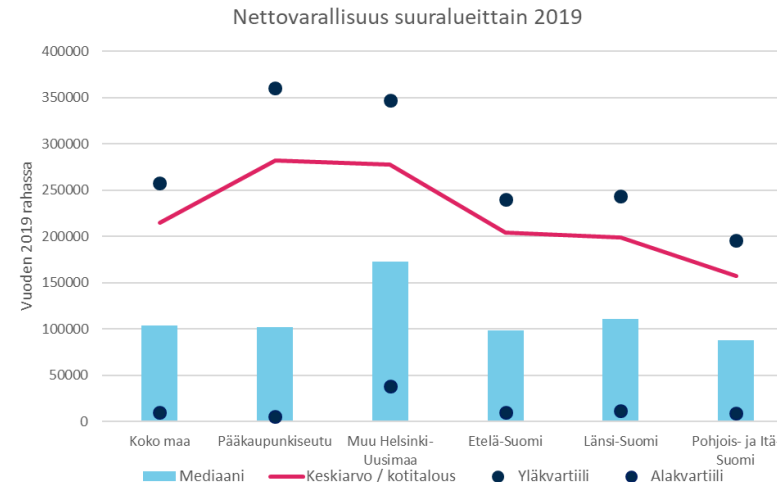
Lähde: LähiTapiola Varainhoito Oy, Tilastokeskus: Kotitalouksien varallisuus

Lähde: LähiTapiola Varainhoito Oy, Tilastokeskus: Kotitalouksien varallisuus

Lähde: LähiTapiola Varainhoito Oy, Tilastokeskus: Kotitalouksien varallisuus

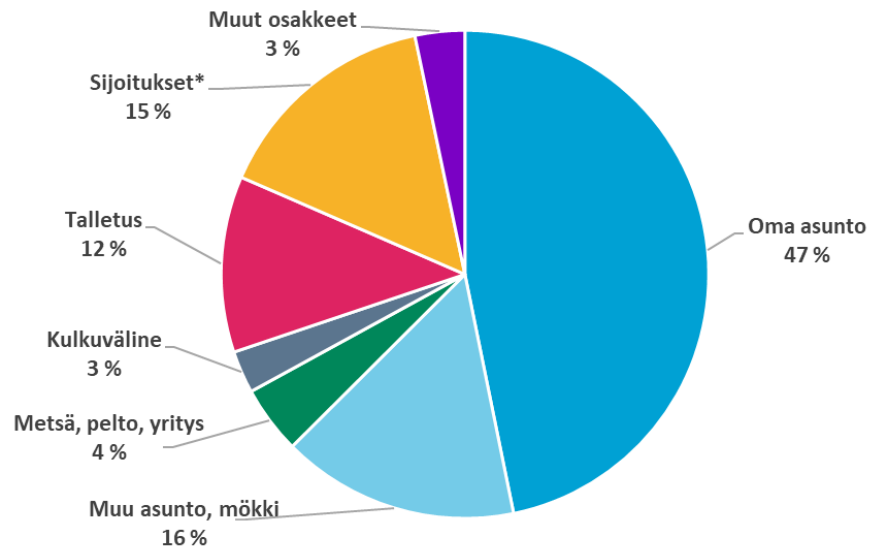
Lähde: LähiTapiola Varainhoito Oy, Tilastokeskus: Kotitalouksien varallisuus

Perintövarallisuus

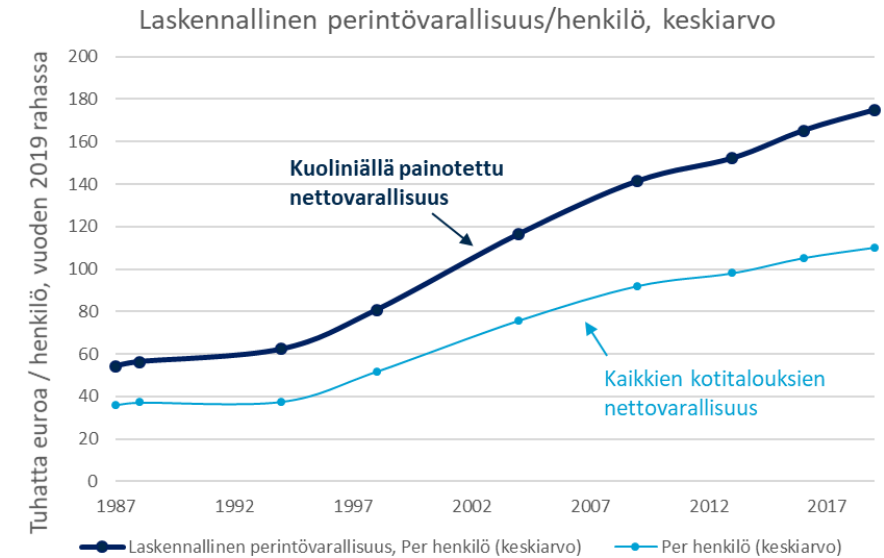
- **Perintövarallisuus.** Perinnönjättäjät luonnollisesti painottuvat ikäluokkien vanhempaan päähän. Painottamalla varallisuustilastoja kuoliniällä ne kuvaavat paremmin perintöjen määriä ja koostumusta. Esimerkiksi varallisuustilastojen vanhin ikäluokka eli yli 74-vuotiaat kattoi reilut 2/3 -osaa kuolemista vuonna 2019. Kuoliniän jakaumia ja kehitystä on tarkemmin kuvattu sivulla 20.
 - **Laskennallinen perintövarallisuus.** Oikealla yläkuvassa on kuvattu sekä kaikkien kotitalouksien nettovarallisuus/henkilö sekä kuoliniällä painotettu nettovarallisuus/henkilö. Laskennallinen perintövarallisuus on noussut voimakkaammin, koska vanhempien ikäluokkien varallisuus on kasvanut keskimääräistä nopeammin. Laskennallinen perintövarallisuus vuonna 2019 on 175 tEUR/henk, mikä on kuitenkin huomattavasti suurempi kuin sivulla 22 tarkemmin esitelty Verohallinnon ennakkotieto vuonna 2018 jätetyistä perinnoista eli 120 tEUR/henk. Ennakkotietoa voi pitää systemaattisena aliarviona, koska pesänselvitysten viiveet keskittyvät isoihin perintöihin. Lisäksi eroa voi syntyä ainakin erilaisista varallisuuden arvostusperiaatteista ja perintöjen verosuunnittelusta. Eroista huolimatta laskennallinen perintövarallisuus kuvaa jätettyjen perintöjen kehityssuuntaa.
 - **Perintösomma kasvussa.** Kun edellinen laskennallinen perintövarallisuus (per henkilö) kerrotaan perinnön jättäjien lukumäärällä (eli kuolemien määrällä) saadaan perintösommaindeksi. Oikealla alakuvassa on kuvattu perintösommaindeksin kehitys sekä kolme perintövarallisuuden reaalituottoskenaariota. Perinnönjaot kasvavat seuraavan 23 vuoden kuluessa noin 20 % (tarkemmin sivulla 22), mikä nostaa perintösommaa, vaikka perintövarallisuus/henkilö ei reaalisesti kasvaisi (skenaario 0 % per vuosi). Varallisuuden reaalituotot voivat kuitenkin määritellä vielä voimakkaammin perintösomman kehitystä. Sijoitus- ja perintösuunnittelulla voi vaikuttaa tuottoihin ja varallisuuden sukupolvisiirtymiin. Perintösommaindeksi kuvaa jätettyjä perintöjä yhteensä, mutta ei huomioi perinnönjakajien lukumäärää, eikä siten kuvaa saatuja keskimääräisiä perintöjä.
 - **Perintöjen koostumus.** Myös nettovarallisuuden koostumuksella on oma luontainen elinkaarensa, esimerkiksi nuorilla asuntovelkojen ja vanhemmilla sijoitusten osuus varallisuudesta on keskimääräistä korkeampi. Varallisuustilastojen perusteella perinnoista noin 2/3 -osaa on edelleen kiinteistöjä, vaikka usein helpommin vastaanotettavan (perintöverojen rahoitus myymällä osa perinnöstä ja liittäminen aiempaan sijoitussuunnitelmaan) rahoitusvarallisuuden osuus on noussut viimeisen 20 vuoden aikana (tarkemmin sivulla 17). Sivulla 18-19 on esitetty edellisestä katsauksesta tutut varallisuustaulukot ja -jakaumat ikäluokittain (aiemmassa katsauksessa esitettiin nettovarallisuusluokittain).

Perintövarallisuus

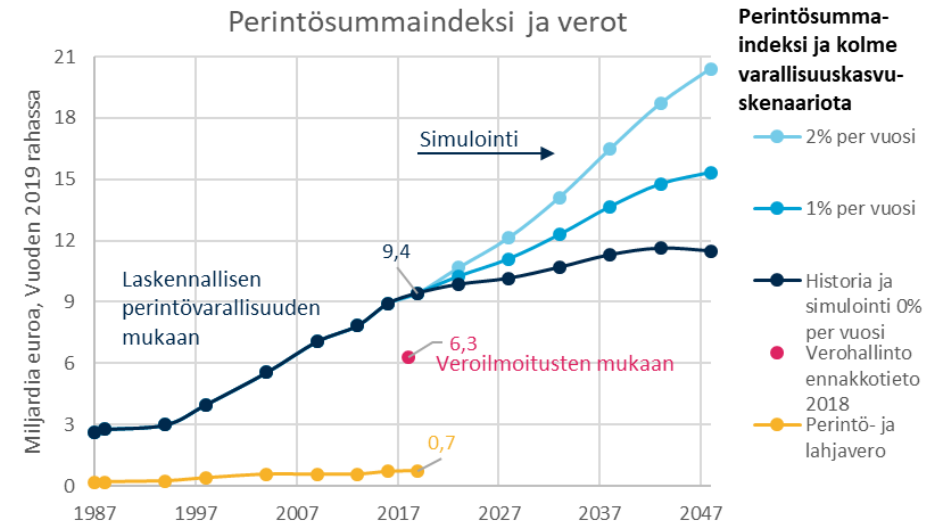
Perintöjen keskimääräinen koostumus ilman velkaosuutta 2019

Lähde: LähiTapiola Varainhoito Oy, Tilastokeskus: Kotitalouksien varallisuus ja kuolleet iän mukaan 2019
 *Sijoitukset: Rahastot, pörssi-osakkeet, eläkevakuutukset, säästö- ja sijoitusvakuutukset, muut rahoitusvarat

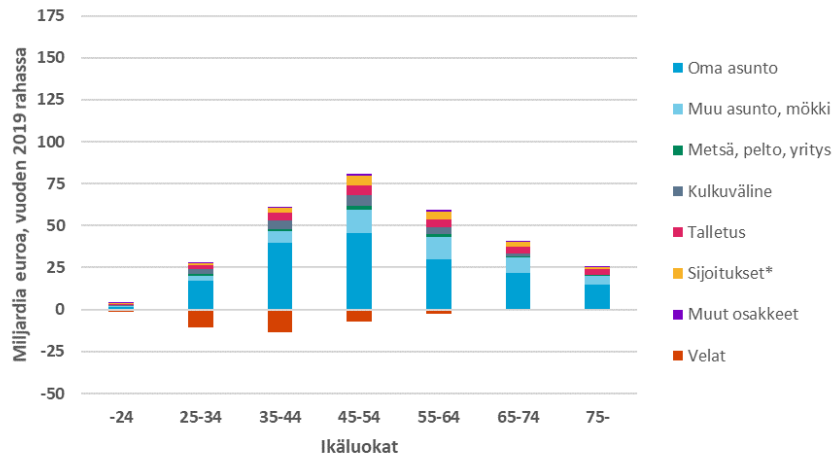
Lähde: LähiTapiola Varainhoito Oy, Tilastokeskus

Lähde: LähiTapiola Varainhoito Oy, Tilastokeskus, Verohallinto

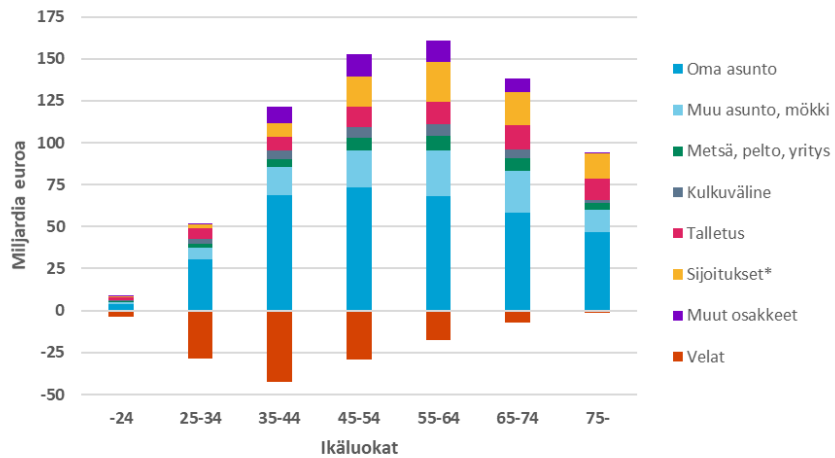
Varallisuuden ja perintöjen koostumuksen muutos

Kotitalouksien varallisuus ikäluokittain 1998

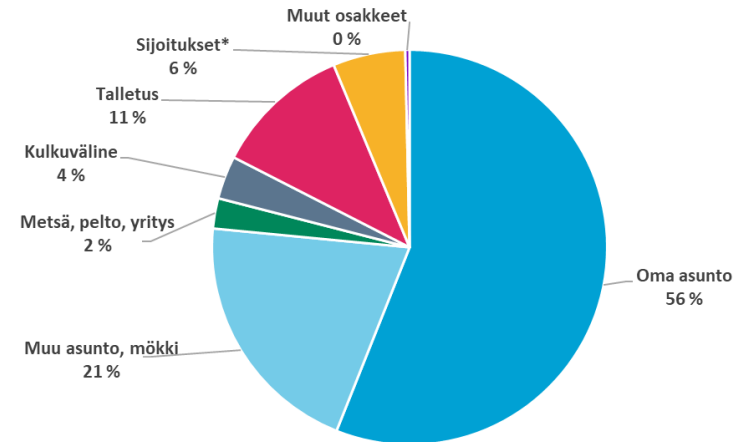
Lähde: LähiTapiola Varainhoito Oy, Tilastokeskus: Kotitalouksien varallisuus 2019
*Sijoitukset: Rahastot, pörssi-osakkeet, eläkevakuutukset, säästö- ja sijoitusvakuutukset, muut rahoitusvarat

Kotitalouksien varallisuus ikäluokittain 2019

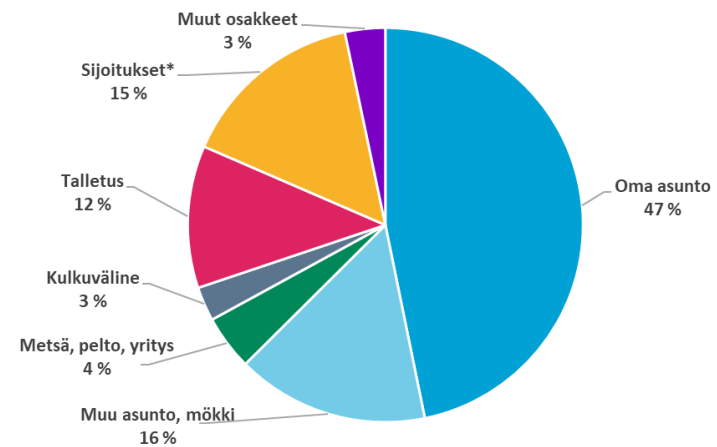
Lähde: LähiTapiola Varainhoito Oy, Tilastokeskus: Kotitalouksien varallisuus 2019
*Sijoitukset: Rahastot, pörssi-osakkeet, eläkevakuutukset, säästö- ja sijoitusvakuutukset, muut rahoitusvarat

Perintöjen keskimääräinen koostumus ilman velkaosuutta 1998

Lähde: LähiTapiola Varainhoito Oy, Tilastokeskus: Kotitalouksien varallisuus ja kuolleet iän mukaan 1998
*Sijoitukset: Rahastot, pörssi-osakkeet, eläkevakuutukset, säästö- ja sijoitusvakuutukset, muut rahoitusvarat

Perintöjen keskimääräinen koostumus ilman velkaosuutta 2019

Lähde: LähiTapiola Varainhoito Oy, Tilastokeskus: Kotitalouksien varallisuus ja kuolleet iän mukaan 2019
*Sijoitukset: Rahastot, pörssi-osakkeet, eläkevakuutukset, säästö- ja sijoitusvakuutukset, muut rahoitusvarat

Kotitalouksien varallisuus ikäluokittain

KOTITALOUKSIEN VARALLISUUS 2019, MILJARDIA EUROA

Ikäluokka	Varallisuuslaji													Velkalaji		Yhteensä		
	Oma asunto	Muu asunto	Talletus	Muut osakkeet	Vapaa-ajan asunto	Pörssi-osakkeet	Metsä, pelto, yritys	Kulkuväline	Rahastot	Säästö- ja sijoitusvak.	Eläkevakuutus	Muut rahoitusvarat	Asuntovelat	Kultus- ja muut velat	Nettovarallisuus	Osuus, %		
-24	4,0	0,8	1,5	0,0	0,4	0,2	0,6	0,6	0,3	0,1	0,1	0,0	1,6	2,0	5,1	0,8%		
25-34	30,2	6,0	6,2	0,8	1,4	0,7	2,4	2,7	1,4	0,3	0,1	0,1	19,7	8,8	23,7	4,0%		
35-44	68,9	12,8	8,2	10,0	4,1	3,3	4,5	5,2	2,6	1,1	0,9	0,2	32,4	10,3	79,0	13,2%		
45-54	73,1	15,1	11,9	13,1	7,3	7,7	7,2	6,7	4,8	2,5	2,9	0,4	18,3	10,6	123,8	20,7%		
55-64	67,9	17,6	13,3	12,7	9,8	9,0	8,6	7,0	5,9	3,9	4,2	0,7	9,1	8,6	142,9	23,9%		
65-74	58,0	15,0	14,5	7,8	10,3	7,3	7,7	4,9	7,5	2,0	1,6	1,6	3,1	4,0	131,1	21,9%		
75-	46,5	7,2	12,5	0,8	6,6	7,3	3,7	1,9	4,4	2,1	0,4	1,0	0,5	0,7	93,1	15,5%		
Yhteensä	349	74	68	45	40	36	35	29	27	12	10	4	85	45	599			
	47,9%	10,2%	9,3%	6,2%	5,5%	4,9%	4,7%	4,0%	3,7%	1,6%	1,4%	0,6%	65%	35%				

Lähde: LähiTapiola Varainhoito Oy, Tilastokeskus: Kotitalouksien varallisuus 2019

KOTITALOUKSIEN VARALLISUUS 2019, VARALLISUUSLAJIA OMISTAVIEN KOTITALOUKSIEN OSUUS, %

Ikäluokka	Varallisuuslaji													Velkalaji		Yhteensä	
	Talletus	Kulkuväline	Oma asunto	Rahastot	Eläkevakuutus	Pörssi-osake	Metsä, pelto, yritys	Muu asunto	Vapaa-ajan asunto	Säästö- ja sijoitusvak.	Muut osakkeet	Muut rahoitusvarat	Asuntovelat	Kultus- ja muut velat	Nettovarallisuus		
-24	98	44	12	21	2	11	4	3	2	5	1	3	70	9	100		
25-34	99	63	38	38	6	15	7	11	3	6	4	2	72	35	100		
35-44	98	81	70	42	25	20	16	17	9	12	8	4	66	59	100		
45-54	98	84	73	39	37	24	21	22	16	17	12	8	61	48	100		
55-64	97	84	76	35	35	21	24	20	20	18	14	12	50	31	100		
65-74	99	78	79	33	25	25	25	20	22	11	13	18	29	16	100		
75-	99	53	78	24	10	20	19	14	17	11	12	17	12	5	100		
Yhteensä	98	72	65	34	22	20	18	16	14	12	10	10	50	31	100		

Lähde: LähiTapiola Varainhoito Oy, Tilastokeskus: Kotitalouksien varallisuus 2019

KOTITALOUKSIEN VARALLISUUS 2019, KESKIARVO VARALLISUUSLAJIA OMISTAVILLA, TUHATTA EUROA

Ikäluokka	Varallisuuslaji													Velkalaji		Yhteensä	
	Oma asunto	Muu asunto	Talletus	Muut osakkeet	Vapaa-ajan asunto	Pörssi-osakkeet	Metsä, pelto, yritys	Kulkuvälineet	Rahastot	Säästö- ja sijoitusvak.	Eläkevakuutus	Muut rahoitusvarat	Asuntovelat	Kultus- ja muut velat	Nettovarallisuus		
-24	186	137	8	4	93	11	67	7	7	13	27	4	93	15	27		
25-34	185	126	15	50	107	11	76	10	8	11	3	13	132	28	55		
35-44	227	176	19	288	102	38	64	15	14	22	8	15	128	36	183		
45-54	239	163	29	257	109	76	82	19	30	34	19	13	92	42	297		
55-64	187	181	29	189	101	90	74	18	36	47	26	12	62	36	300		
65-74	162	169	32	133	104	65	67	14	51	42	14	20	43	30	290		
75-	153	132	32	18	96	94	49	9	47	50	10	14	24	15	238		
Yhteensä	192	162	25	164	103	63	69	14	28	36	17	15	98	32	215		

Lähde: LähiTapiola Varainhoito Oy, Tilastokeskus: Kotitalouksien varallisuus 2019

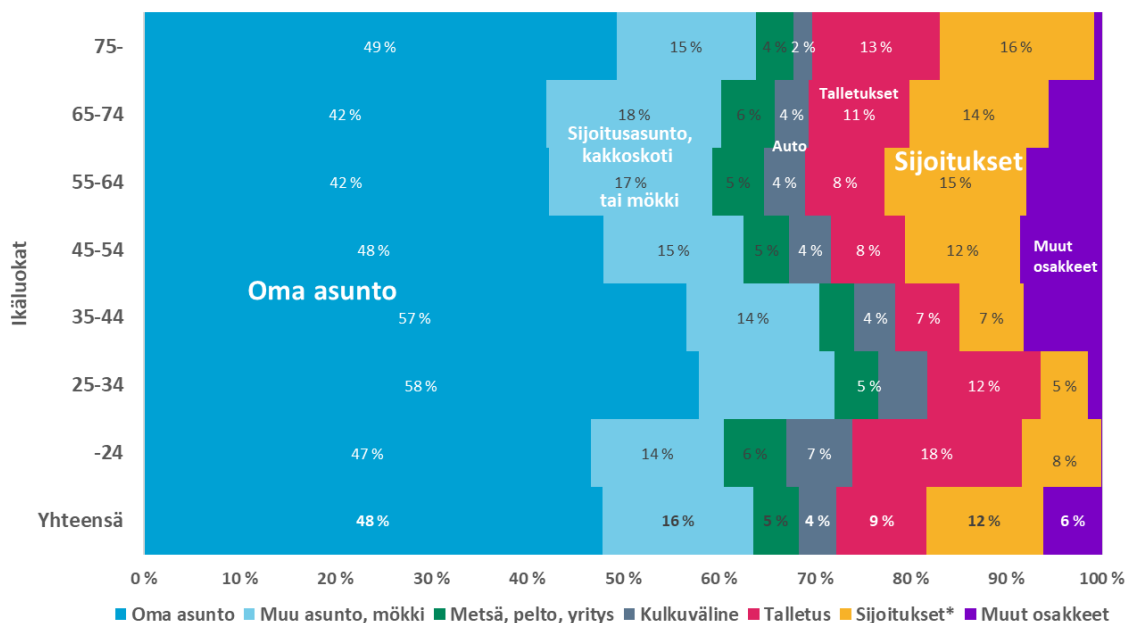
KOTITALOUKSIEN VARALLISUUS 2019, MEDIAANI VARALLISUUSLAJIA OMISTAVILLA, TUHATTA EUROA

Ikäluokka	Varallisuuslaji													Velkalaji		Yhteensä	
	Oma asunto	Muu asunto	Talletus	Muut osakkeet	Vapaa-ajan asunto	Pörssi-osake	Metsä, pelto, yritys	Kulkuväline	Rahastot	Säästö- ja sijoitusvak.	Eläkevakuutus	Muut rahoitusvarat	Asuntovelat	Kultus- ja muut velat	Nettovarallisuus		
-24	163	145	2	1	77	2	18	4	3	10	20	1	93	8	2		
25-34	158	104	5	11	95	3	9	6	2	5	2	1	115	13	12		
35-44	194	108	5	35	85	5	11	11	3	8	5	2	109	12	92		
45-54	190	107	7	9	94	7	17	13	6	14	11	3	70	15	159		
55-64	146	106	9	6	87	10	19	11	8	20	13	3	40	13	164		
65-74	130	95	10	5	85	10	22	9	13	20	5	5	24	9	176		
75-	120	80	10	3	85	8	19	6	19	25	3	5	17	4	163		
Yhteensä	153	101	7	6	87	7	17	9	6	15	8	4	77	12	104		

Lähde: LähiTapiola Varainhoito Oy, Tilastokeskus: Kotitalouksien varallisuus 2019

Kotitalouksien varallisuuden koostumus ikäluokittain

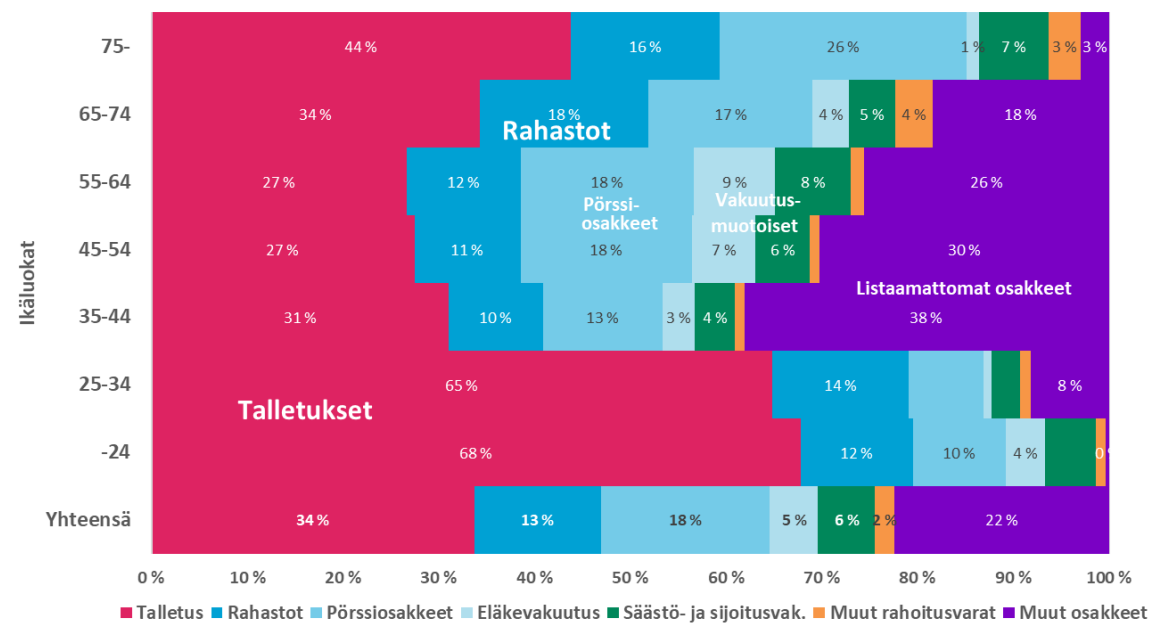
Kotitalouksien varallisuuden koostumus 2019

Lähde: LähiTapiola Varainhoito Oy, Tilastokeskus: Kotitalouksien varallisuus 2019

*Sijoitukset: Rahastot, pörssi-osakkeet, eläkevakuutukset, säästö- ja sijoitusvakuutukset, muut rahoitusvarat

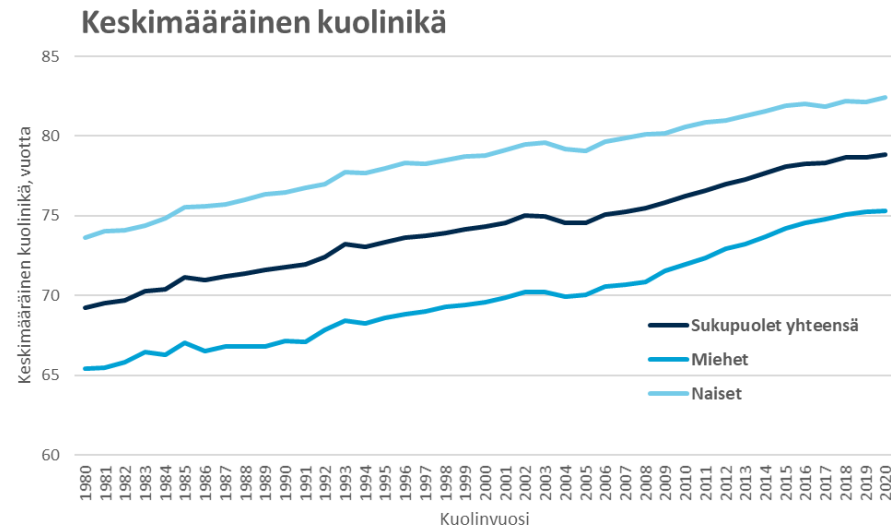
Kotitalouksien rahoitusvarallisuuden koostumus 2019

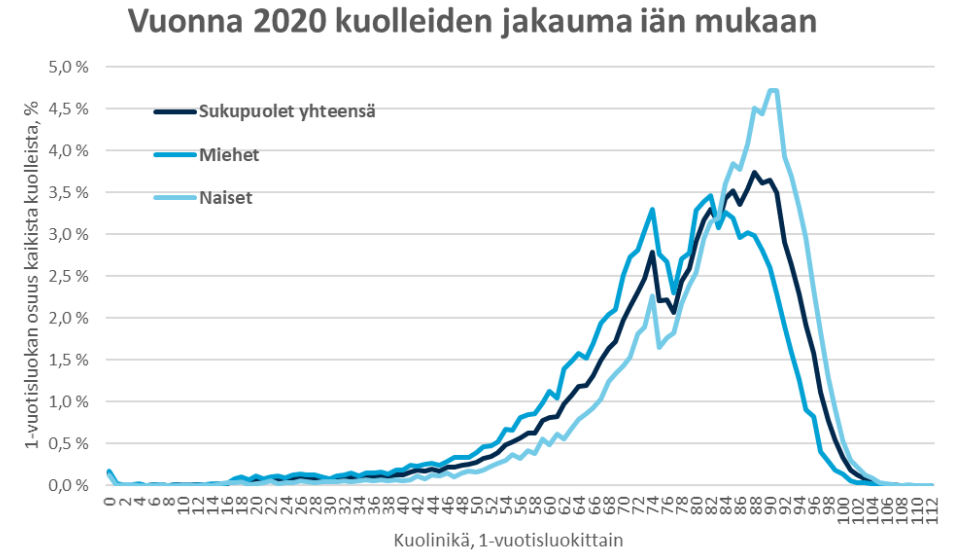
Lähde: LähiTapiola Varainhoito Oy, Tilastokeskus: Kotitalouksien varallisuus 2019

Kuolinikä

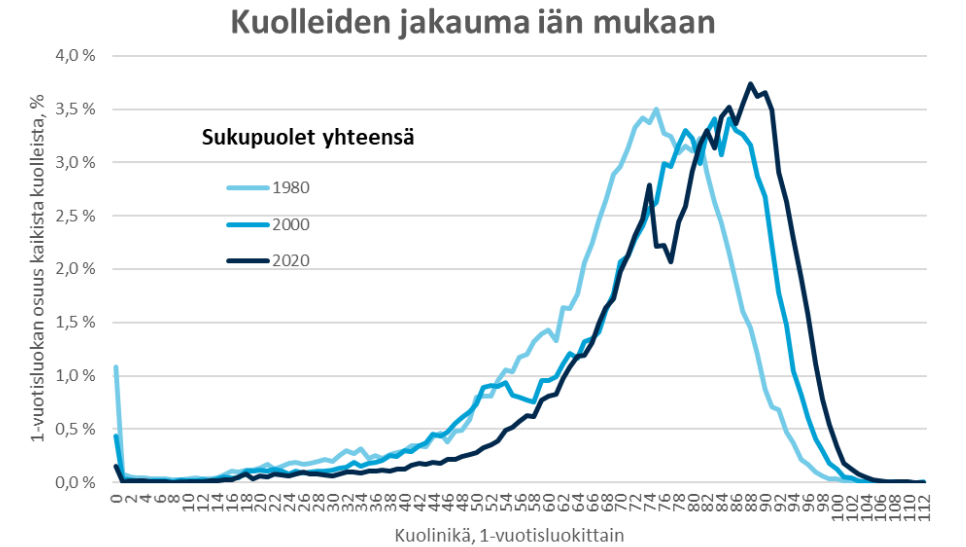
- **Kuoliniän jakauma.** Perinnönjako alkaa kuolemasta, johon luonnollisesti liittyy yksilöllistä satunnaisuutta, mutta toisaalta koko väestön tasolla myös ennustettavaa kasaamaa. Vuonna 2020 keskimääräinen kuolinikä oli pyöristettynä miehillä 75 v, naisilla 82 v ja sukupuolilla yhteensä 79 v. Kuolinikäjakauman keskimäinen 2/3 -osaa asettui sukupuolilla yhteensä kuoliniän 67 v-91 v väliin (eli 1/6 kuoli nuorempana kuin 67 v ja 1/6 kuoli vanhempana kuin 91 v).
- **Ikääntyminen.** Alakuvissa on kuvattu kuoliniän kehitystä viimeisen 40 vuoden aikana. Ikääntyminen on työntänyt kuolinikäjakaamaa iäkkäämpiin vuosiin. Keskimääräinen kuolinikä on noussut miehillä 10 v ja naisilla 9 v Vuonna 2020 kuolleista sadan vuoden iän oli ylittänyt naisista 1,3 %, miehistä 0,3 % ja sukupuolista yhteensä 0,8 %. Ikääntymisen vaikutuksesta perintöjä saadaan aiempaa vanhempina.

Lähde: LähiTapiola Varainhoito Oy, Tilastokeskus

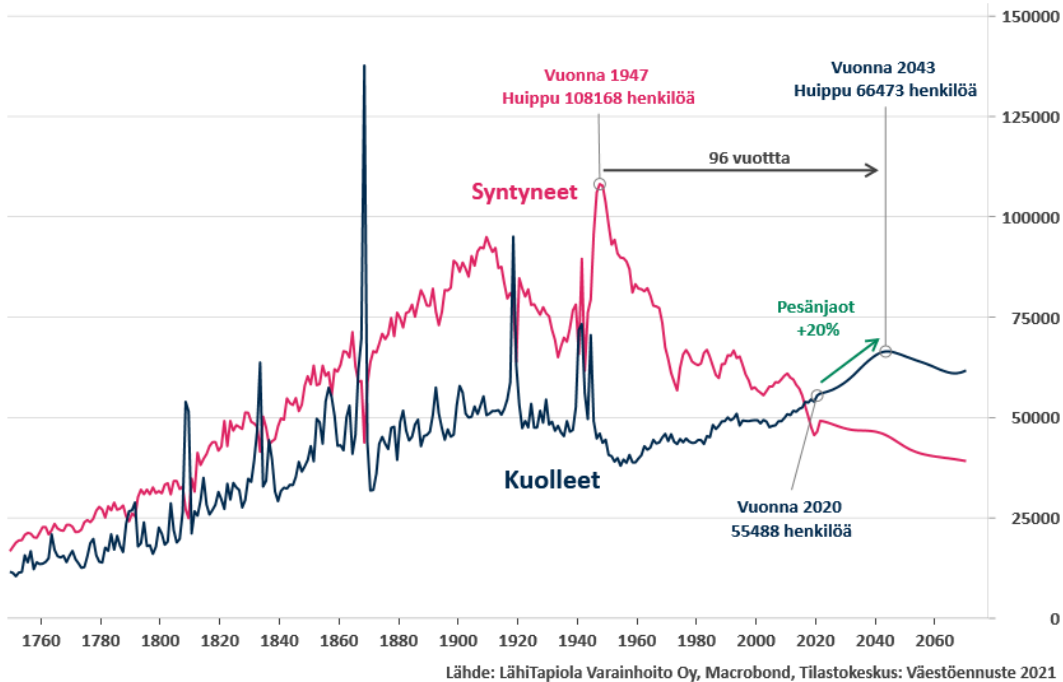
Lähde: LähiTapiola Varainhoito Oy, Tilastokeskus

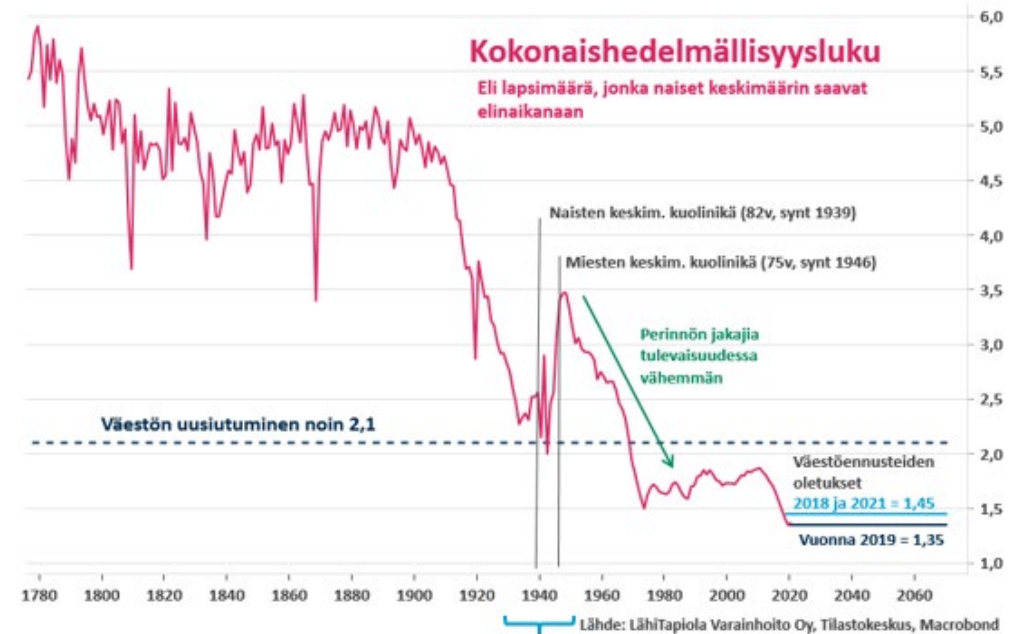
Lähde: LähiTapiola Varainhoito Oy, Tilastokeskus

Väestöennuste ja perinnöt

- **Perinnönjakojen huippuvuosi 2043.** Perinnönjaot kasvavat seuraavan 23 vuoden kuluessa noin 20 % eli yli 66 tuhanteen. Suurten ikäluokkien syntyvyyspiikki loivenee kuolevuusennusteessa pienemmäksi, mutta selvästi havaittavaksi perinnönjakojen kasauksi. Väestöennuste pitää sisällään oletuksen ikääntymistrendin jatkumisesta.

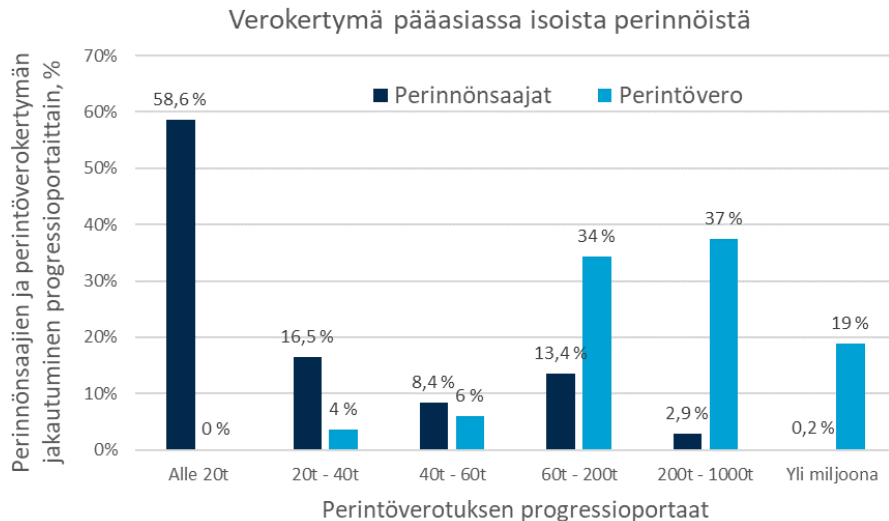
- **Perinnönjakajia on tulevaisuudessa vähemmän.** Tänä vuonna miesten keskimääräinen 75 v kuolinikä vastaa vuonna 1946 syntyneitä eli ensimmäistä suurten ikäluokkien vuosikertaa (vuosina 1946-49 syntyi yli 100 tuhatta lasta per vuosi). Suurille ikäluokille syntyi huomattavasti vähemmän lapsia, esimerkiksi vuonna 1969 kokonaishedelmällisyysluku painui ensi kertaa alla kahden lapsen. Tulevaisuudessa perinnönjakajien lukumäärä tulee pienemään, mikä kasvattaa perinnönsajan osuutta jaettavasta perinnöstä.

Kuolinikäjakauman keskimääräinen 2/3 -osaa, eli 1930-1954 syntyneet

Perinnöt verotuksessa

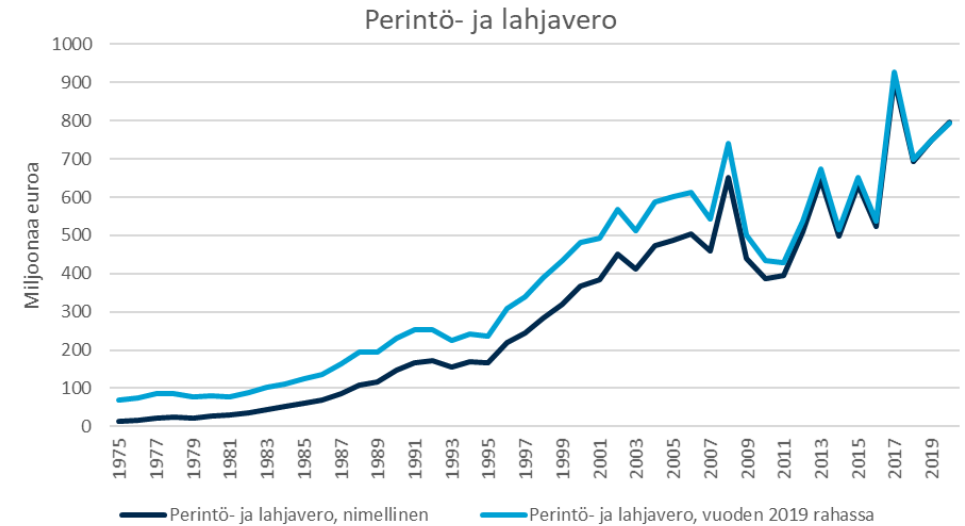
- **Perinnöt ja perintöverot 2018.** Perinnöistä ja niiden verotuksesta ei vielä ole kattavasti julkisia tilastoja. Tällä sivulla on hyödynnetty Verohallinnosta saatuja ennakkotietoja vuoden 2018 perintöverotuksessa (tieto 13.8.2021). Ennakkotieto on vinoutunut pieniin perintöihin, koska isoissa perinnoissa useammin pyydetään lisää aikaa perinnönjaon tekemiseen. Perinnönsaajia oli keskimäärin kolme ja heidän verojen jälkeinen nettoperintö oli keskimäärin 37 tEUR/henk. Perintövero on ennakkotiedossa ollut yhteensä 9,4 % bruttoperinnöistä (tarkemmin kaavio oikealla).
- **Perintöjen ja perintöverojen jakauma.** 59 % perinnönsaajista sai alle 20 tEUR, jolloin perintöveroa ei vielä veloiteta. 24 % perinnönsaajista sai 20-60 tEUR, jolloin usein vähennysten jälkeen ei perintöveroa kerry ja siten tämän kokoluokan merkitys perintäverosummasta jäi vähäiseksi. Perintöverot keskittyivätkin voimakkaasti isoihin perintöihin: 3,1 % perinnönsaajista maksoi 56 % perintöveroista.
- **Perintö- ja lahjaverot.** Tilastokeskuksen mukaan perintö- ja lahjaverot tuottivat vuonna 2020 valtion kassaan yhteensä 797 miljoonaa euroa. Huippuvuonna 2017 tuotto oli 909 milj. EUR (0,4 %/BKT). Vero on heittelehtinyt vuosittain käsittelyviiveidenkin vuoksi. Perintö- ja lahjaverojen merkitys on kuitenkin noussut 1970-luvun 0,1 %/BKT:sta. Myös talous- ja markkinakehitys vaikuttaa perintö- ja lahjaveroihin, mikä on nähtävissä pankkikriisin ja finanssikriisin hydyttäessä verokertymää.

Lähde: Verohallinto ennakkotieto 2018, LähiTapiola Varainhoito Oy

Lähde: Verohallinto ennakkotieto 2018, LähiTapiola Varainhoito Oy

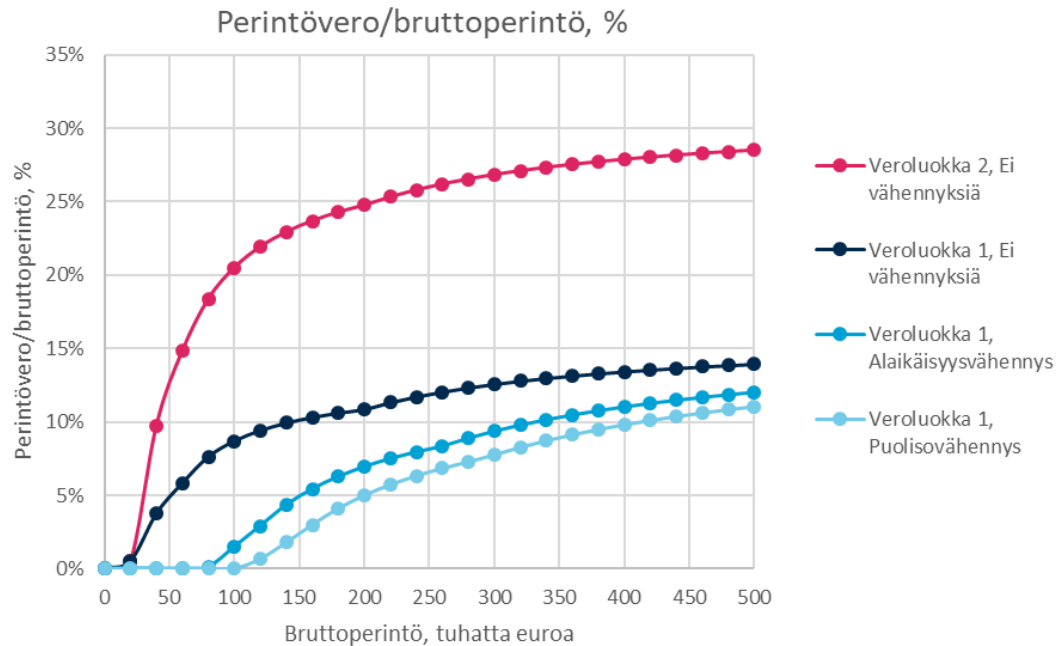

Lähde: LähiTapiola Varainhoito Oy, Tilastokeskus

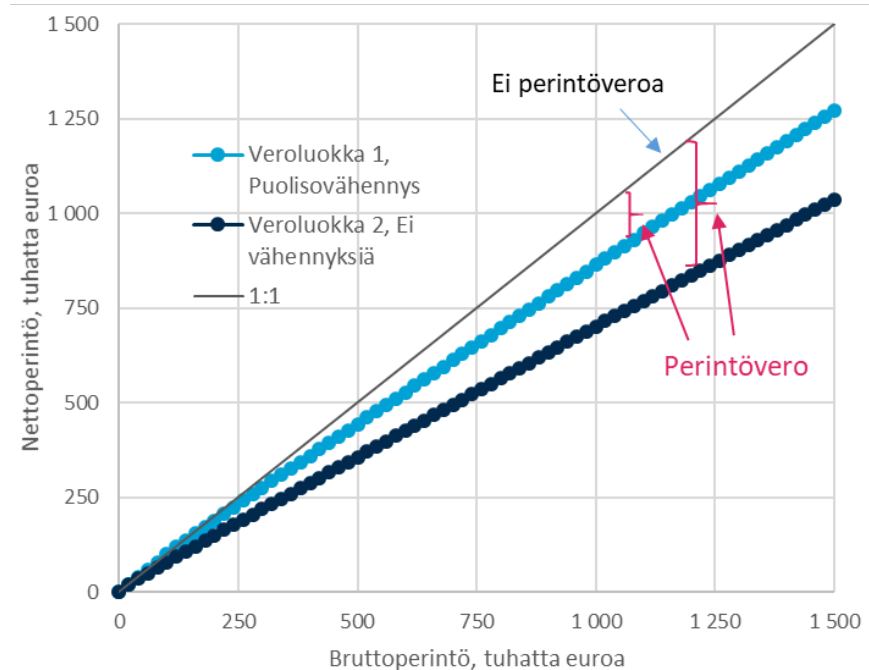
Miten perintöä verotetaan?

- Perintöverotus.** Alle 20 tuhannen euron perinnöt ovat verottomia. Muutoin perintöverotuksessa on perinnön määrän mukaan viisi porrasta, joilla jokaisella veroprosentti kasvaa. Lähisukulaisille verotus on keveämpää (veroluokka 1) kuin muille perinnönsaajille (veroluokka 2). Lisäksi puolison ja alaikäisen veroa pienentävät verotuksessa tehtävät vähennykset. Alla olevaan kuvaa on laskettu kokonaisveroprosentti perinnön määrän funktiona. Perinnön kasvaessa kokonaisvero lähestyy korkeimman veroportaan prosenttia, eli 19 %:a veroluokassa 1 ja 33 %:a veroluokassa 2.

- Brutto- ja nettoperintö.** Puolisolle alle 110 tuhannen euron perintö on veroton (puolisovähennys 90 tEUR, jolloin verotettava perintö jää juuri alle 20 tEUR euron rajan). Perinnön kasvaessa verot pienentävät perintöosuutta. Esimerkiksi miljoonan bruttoperinnöstä jää puolisolalle nettoperinnöksi 865 tEUR. Veroluokassa 2 miljoonasta jää nettoperinnöksi 703 tEUR.
- Perintöverojen maksu.** Perinnönsaaja maksaa perintöverot valtiolle. Perintöverojen maksu saattaa vaatia säästöjen käyttöä tai rahoitusta hankkimista, jos perintö on epälikvidiä, kuten kiinteistö- tai metsävarallisuutta.

Lähde: LähiTapiola Varainhoito Oy, www.vero.fi, 8.11.2021

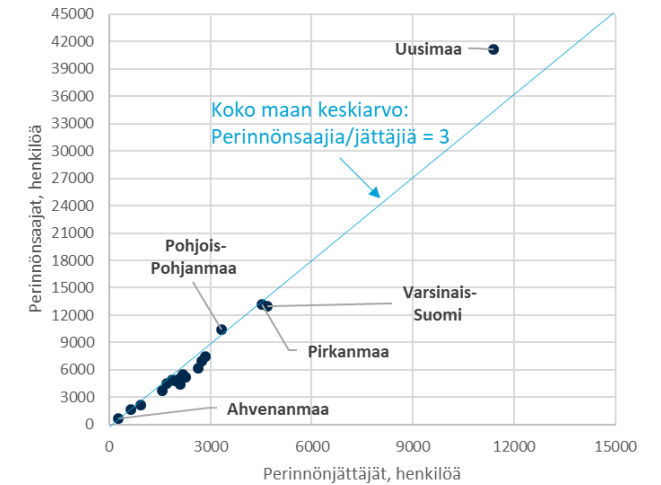

Lähde: LähiTapiola Varainhoito Oy, www.vero.fi, 8.11.2021

Perinnöt alueellisesti

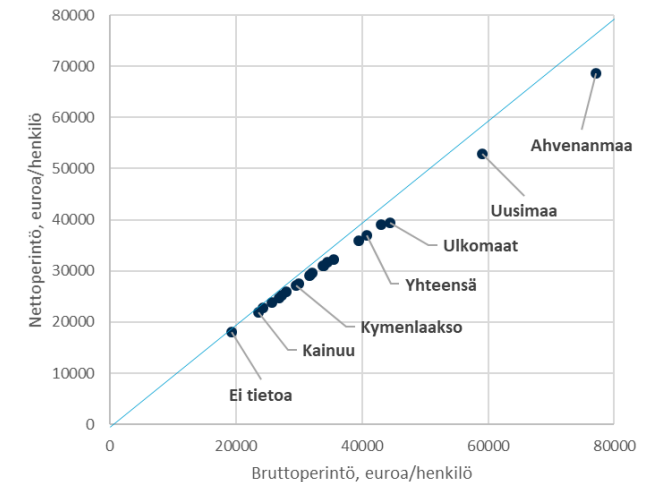
- Perinnöt maakunnittain 2018.** Perinnönjättäjien ja -saajien suhteessa on alueellisesti eroja (kuva alla vasemmalla). Koko maassa saajia on 3-kertaisesti verrattuna jättäjiin, mutta Uudellamaalla saajia on 3,6-kertaisesti ja Etelä-Savossa 2,1-kertaisesti. Suhteeseen vaikuttaa alueelliset jälkeläisten määrät ja kaupungistumisen aiheuttama muuttoliike. Lasten lisäksi myös vanhemmat ovat voineet muuttaa, jolloin molemmat voivat muutoista huolimatta asua perinnönjakohetkellä samassa maakunnassa. Lisäksi suomalaiset mieluiten muuttavat läheisiin isoihin kaupunkeihin, joten välttämättä maakunta ei muutoissa vaihdu.
- Perinnöt ja tulonsiirto maakunnittain.** Saadut perinnöt vaihtelevat paljon maakunnittain (kuva alla keskellä). Korkein keskimääräinen perintö per henkilö vuonna 2018 on saatu Ahvenanmaalla (bruttoperintö 77,1 tEUR, nettoperintö 68,6 tEUR) ja pienin Kainuussa (bruttoperintö 23,6 tEUR, nettoperintö 21,9 tEUR). Perinnön määrä riippuu jättäjän varallisuudesta, johon osaltaan vaikuttaa sekä asuntohintojen alueellinen eriytyminen että rahoitusvarallisuuden kehitys, ja perinnönsaajien lukumäärästä. Perintöjen maakunnittaisessa tulonsiirrossa oli vain yksi voittajana eli Uusimaa, kun muista maakunnista raha virtasi perintöjen kautta nettona pois päin (kuva ylhäällä oikealla). Perinnönsaajista 4,4 % asui ulkomailla ja he olivat tarkastelun toinen voittaja, mutta ulkomaista nettovaikutusta tiedot eivät paljasta, sillä mukana on vain Suomessa jätetyt perinnöt.
- Kunnittain.** Saadut perinnöt kunnittain vaihtelevat vuoden 2018 tilastoissa myös paljon. Suurimmat ja pienimmät keskimääräiset perinnöt per henkilö saatiin Ahvenanmaalla (Geta 181,3 tEUR vs. Vårdö 11,2 tEUR). Manner-Suomessa suurimmat ja pienimmät löytyivät Loviisasta 126,4 tEUR ja Hyrnsalmelta 11,8 tEUR. Vuosittaisissa tilastoissa on satunnaisvaihtelua, etenkin pienten kuntien osalta, mutta silti selvästi on havaittavissa, että kunnan asukaskuvun kasvaessa myös saadut perinnöt kasvavat (esim. saatu bruttoperintö alle 5000 asukkaan kunnissa 31,1 tEUR vs. yli 200 000 asukkaan kunnissa 64,2 tEUR). Mitä enemmän muuttovoittoa kunta oli saanut 1990-luvun alun jälkeen, sitä suuremmat perinnöt kunnassa keskimäärin saatiin (kuva alla vasemmalla). Muuttovoitto ja kaupungistuminen selittävät isoimman perintöerän eli asunnon hintakehitystä. Juuret muuttotappiopaikkakunnilla tarkoittavat usein keskimääräistä pienempiä perintöjä.

Perinnönjättäjät ja -saajat maakunnittain

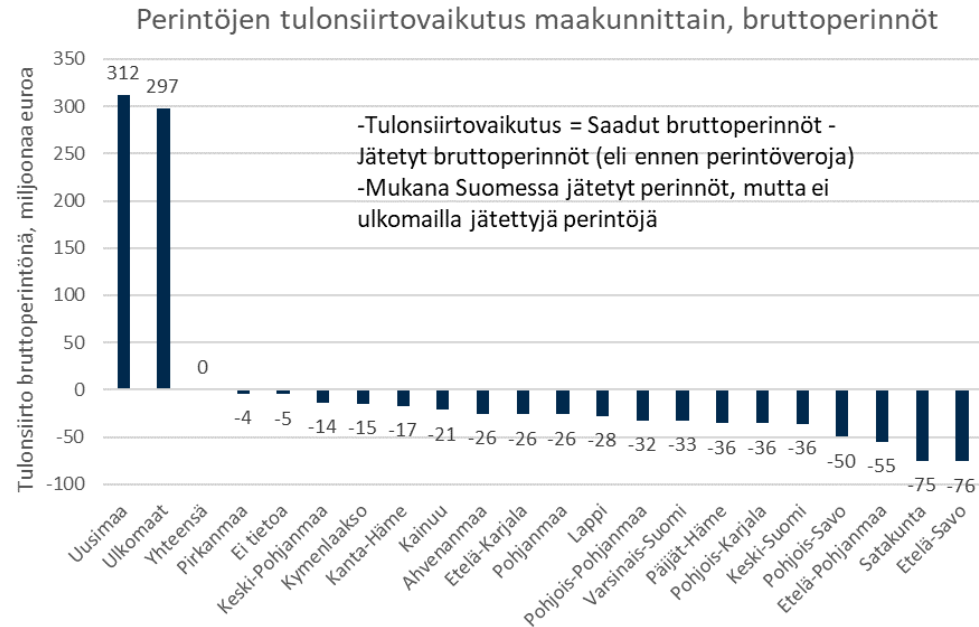
Lähde: Verohallinto 2018 ennakkotieto, LähiTapiola Varainhoito Oy

Saadut perinnöt maakunnittain 2018

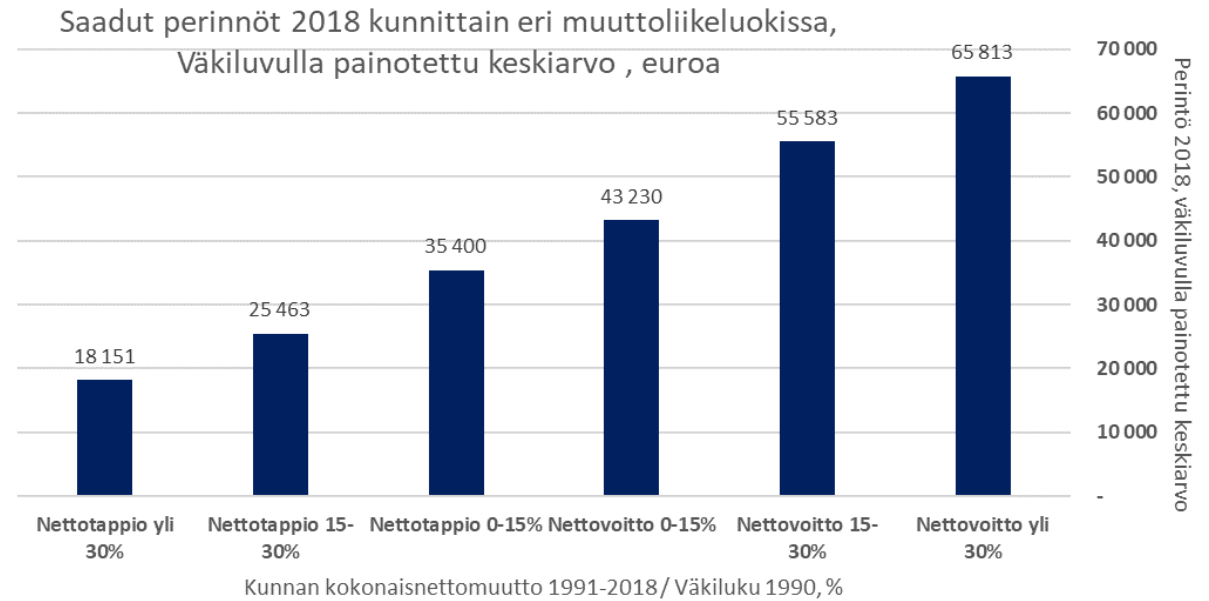

Lähde: Verohallinto 2018 ennakkotieto, LähiTapiola Varainhoito Oy

Perinnöt alueellisesti

Lähde: Verohallinto 2018 ennakkotieto, LähiTapiola Varainhoito Oy

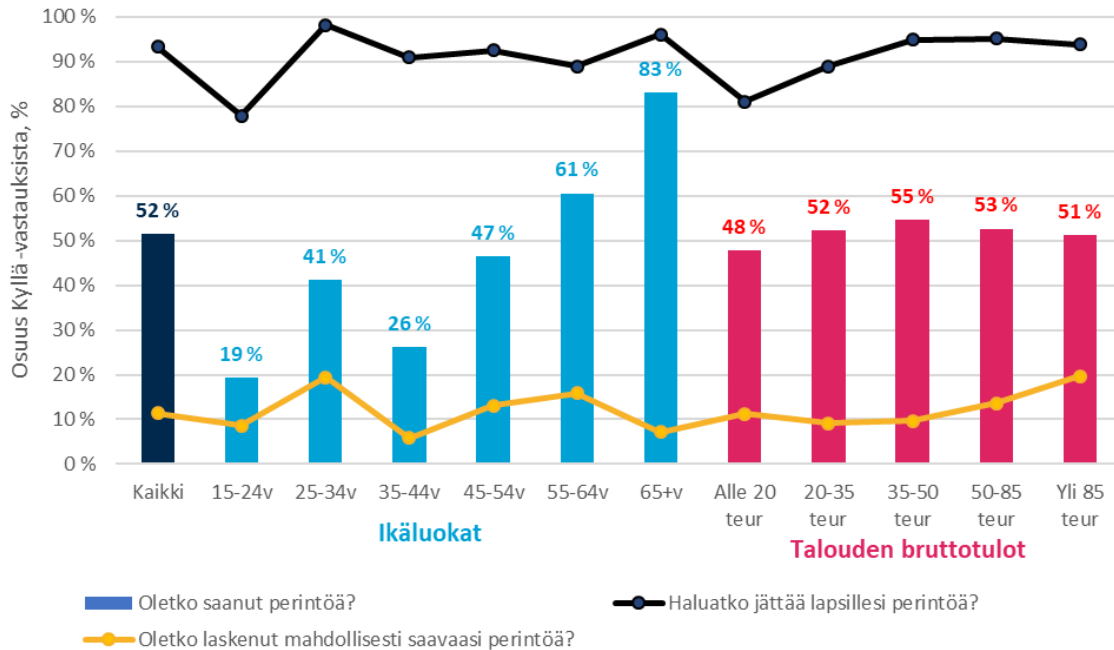
Lähde: LähiTapiola Varainhoito Oy, Tilastokeskus, Verohallinto, <https://yle.fi/uutiset/3-10975807>

Perinnöt Arjen katsauksessa

- **Suomalaisten saadut perinnöt.** LähiTapiolan Arjen katsaus -kyselyssä selvitettiin miten suomalaiset ovat saaneet perintöjä tai ovat laskeneet mahdollisesti saavaansa perintöä sekä haluavatko jättää perintöä. Perintöä joskus saaneensa sanoo 52 % kantansa ilmoittaneista vastaajista (tarkalleen Kyllä 49 %, Ei 47% ja Ei osaa/halua sanoa 4 %, mutta tulosten analysoinnissa Ei osaa/halua sanoa on jätetty huomioimatta vastausjakaumien muodostamiseksi). Perintöä saaneiden keskimääräinen bruttoperintö on yhteensä ollut 64 tuhatta euroa. Verohallinnon ennakkotiedot vuodelta 2018 olivat ennen veroja 40 tuhatta euroa per perinnönsaaja (sivulla 22). Kysely koskee kuitenkin kaikkia elinkaaren aikana saatuja perintöjä, jolloin vastausten tuleekin olla isompia (tässä 1,6 kertainen).
 - **Ikäluokittain.** Saadut perinnöt riippuvat luonnollisesti henkilön iästä. Mitä vanhempi, sitä todennäköisemmin on ehtinyt elämänsä aikana periä jotain. Nuorimmassa ikäluokassa 19 % ja vanhimmassa ikäluokassa 83 % on saanut perintöä (yläkuva). Hieman yllättäen perintöä saaneiden keskimääräiset perinnöt eivät olleet vanhemmilla ikäluokilla isompia kuin nuoremmilla, vaikka iän myötä he ovat mahdollisesti ehtineet saada perintöä useampaan kertaan kuin nuoret (kuva sivulla 28). Nuorten saadut perinnöt painottuvat kyllä pienempiin perintöihin, mutta vastapainona nuorilla oli kyselyssä myös paljon hyvin isoja perintöjä.
 - **Tuloluokittain.** Oman talouden tulotasosta riippumatta noin puolet vastaajista ilmoitti saaneensa perintöä (yläkuva). Mutta mitä isommat ovat talouden tulot, sitä isommat ovat saadut perinnöt (kuva sivulla 28). Tulosten perusteella perinnöt mahdollistavat taloudellisen eriarvoisuuden lisääntymisen, koska enemmän perintöä saavilla hyvätuloisilla on myös paremmat edellytykset elinkaarensa aikana säästää ja sijoittaa isommista tuloistaan. Taloustaitojen kertyminen ja elämän yleiset mahdollisuudet ovat myös yleensä varakkaissa perheissä paremmat, mikä voimistaa isompia saatujen perintöjen eriarvoistavaa vaikutusta.
- **Kiinnostavatko perinnöt?** Vain noin joka kymmenes on niin kiinnostunut mahdollisista perinnöistä, että on laskenut paljonko voisi saada perintöä (tarkalleen Kyllä 11 %, Ei 85 % ja Ei osaa sanoa 4 %). Heikon ansiokehityksen ns. kadotetuista kolmekymppisistä kuitenkin tuplamäärä on laskenut perintömääriä, osa mahdollisesti etsien perinnöistä korviketta alku-uran heikoille palkoille ja säästöille. Myös suurituloiset ovat keskimääräistä useammin kiinnostuneita perinnöistä (yläkuva).
 - **Tyypillisin perintö.** Alakuvassa on esitetty vastausjakaumat sekä perintöä yhteensä saaneille että mahdollista perintömäärää laskeneille. Tyypillisin saatu perintö on 20-50 tuhatta euroa, siihen haarukkaan osuu 22 % saaduista perinnöistä. Arviot tulevaisuudessa saatavista perinnöistä painottuvat huomattavasti isompiin perintöihin ja tyypillisimmäksi määräksi on arvioitu 100-200 tuhatta euroa. Vastausten keskiarvo on perintöä saaneilla noin 64 tuhatta euroa ja tulevaisuuden perinnöissä jopa kaksinkertaisesti eli 130 tuhatta euroa. suurituloisten muita aktiivisempi vastausprosentti nostaa tulevaisuuden arviota.
- **Haluatko jättää perintöä?** Yli 90 % haluaa jättää perintöä omille lapsilleen (tarkalleen Kyllä 82 %, Ei 6 % ja Ei osaa sanoa 12 %). Vain aivan nuorimmille ja toisaalta vähätuloisimmille perinnön jättäminen on hieman vähemmän tärkeää. Vanhimmalle ikäluokalle perinnön jättämisen vaihtoehto voisi esimerkiksi olla hoivapalvelujen ostaminen, mutta kyselyn perusteella perinnön jättäminen jälkipolville koetaan hyvin merkitykselliseksi arvoksi.

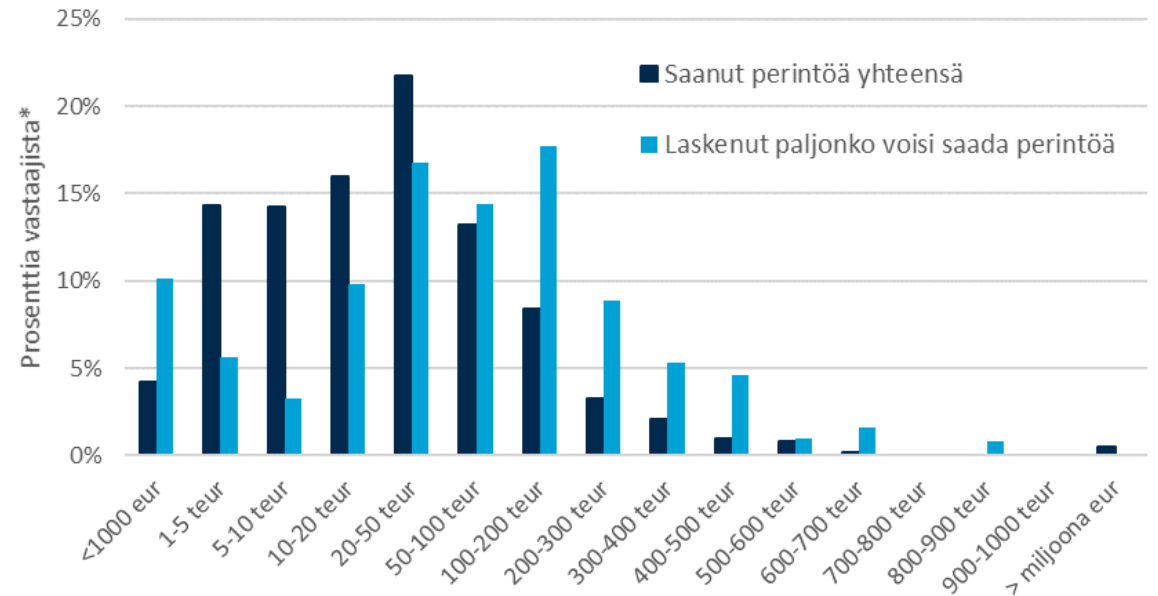
Perinnöt Arjen katsauksessa

Oletko saanut / laskenut paljonko saisit / haluatko jättää perintöä?

Lähde: LähiTapiolan Arjen katsaus -kysely, syyskuu 2021, Kantar TNS

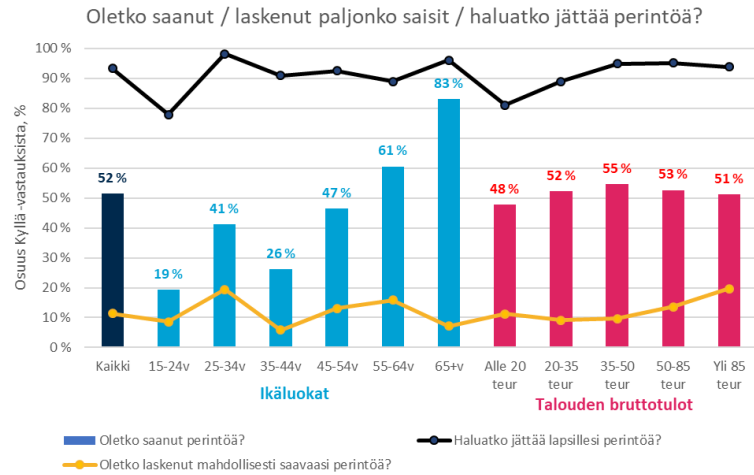
Perintösumat kasvussa

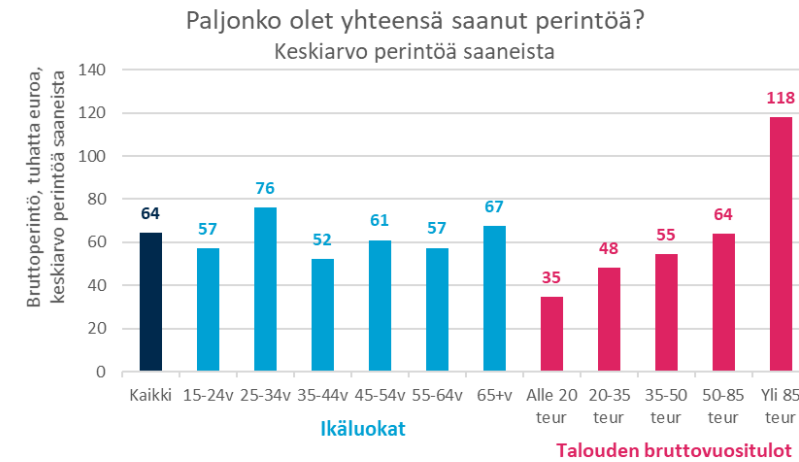
Lähde: LähiTapiolan Arjen katsaus -kysely, syyskuu 2021, Kantar TNS

*Ei osaa tai halua sanoa -vastaukset jätetty huomioimatta. Niitä oli saaduissa perinnöissä 22% ja tulevista perintöarvioinneista 18% kaikista vastauksista.

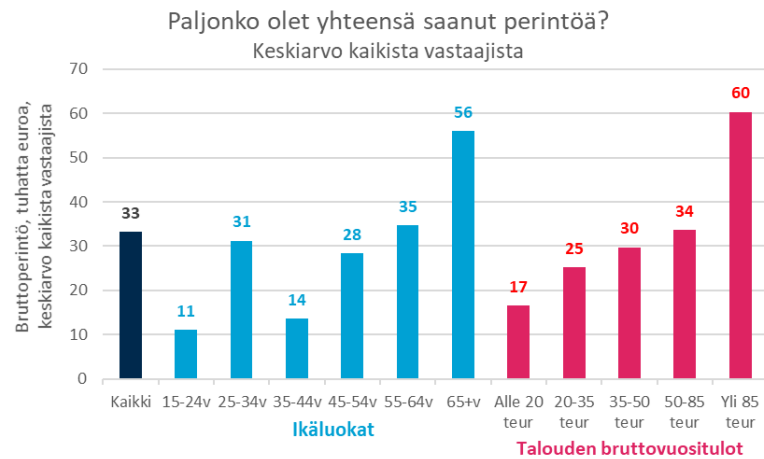
Perinnöt Arjen katsauksessa

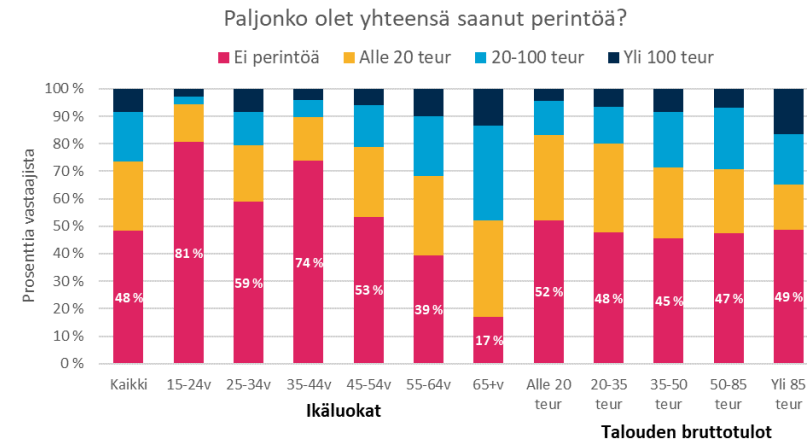
Lähde: LähiTapiolan Arjen katsaus -kysely, syyskuu 2021, Kantar TNS

Lähde: LähiTapiolan Arjen katsaus -kysely, syyskuu 2021, Kantar TNS

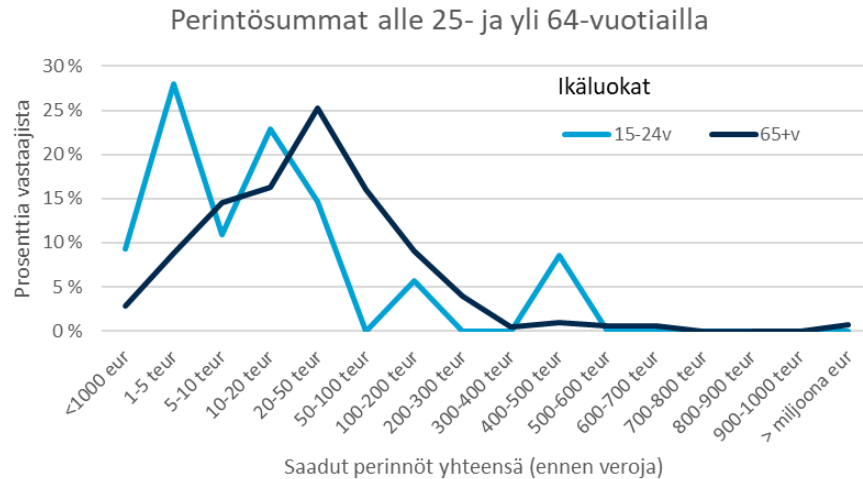

Lähde: LähiTapiolan Arjen katsaus -kysely, syyskuu 2021, Kantar TNS

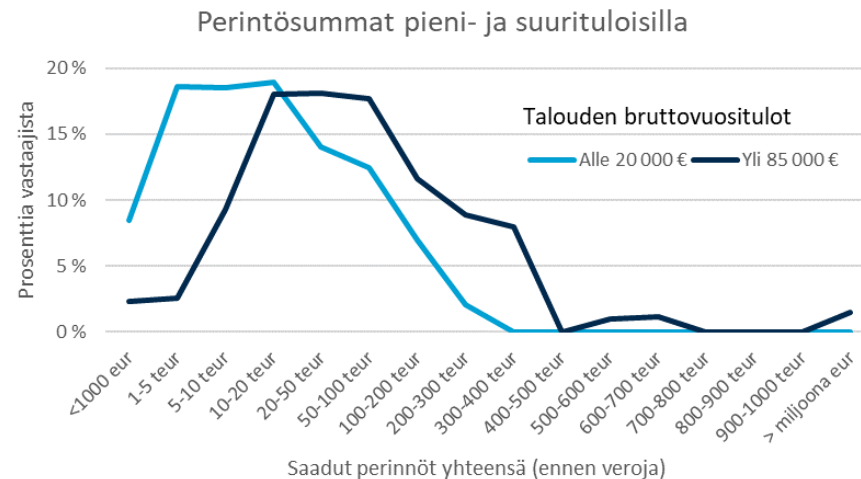

Lähde: LähiTapiolan Arjen katsaus -kysely, syyskuu 2021, Kantar TNS

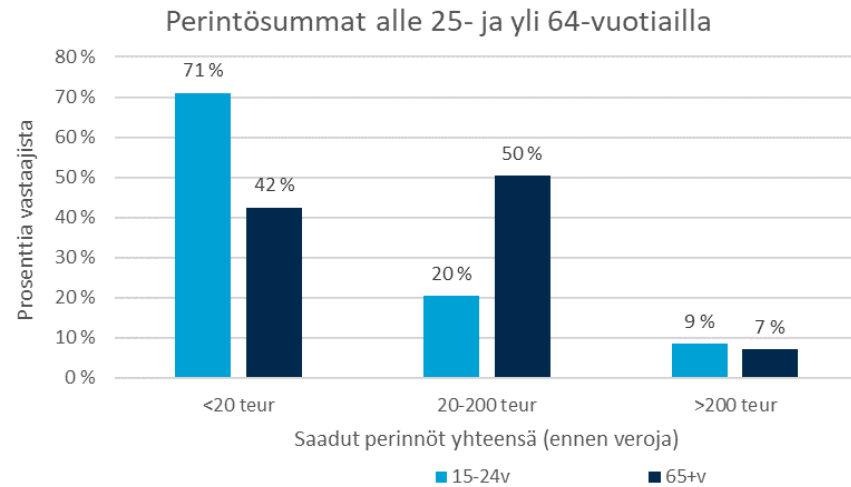
Perinnöt Arjen katsauksessa

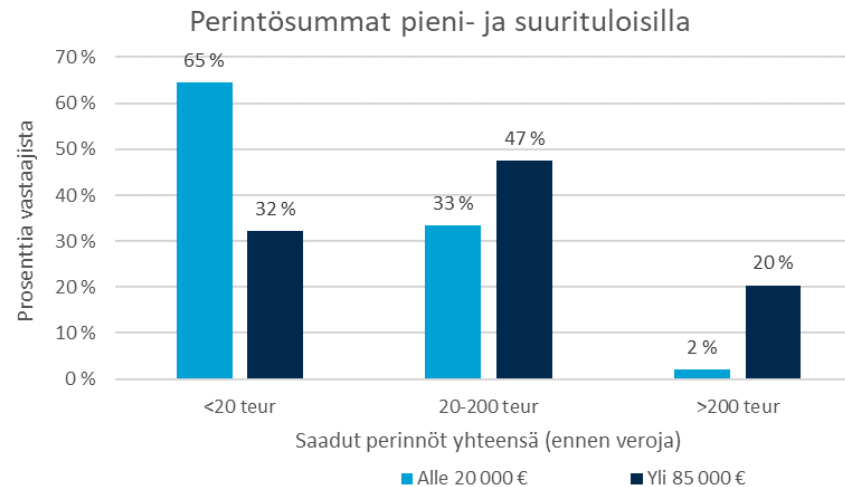
Lähde: LähiTapiolan Arjen katsaus -kysely, syyskuu 2021, Kantar TNS

Lähde: LähiTapiolan Arjen katsaus -kysely, syyskuu 2021, Kantar TNS

Lähde: LähiTapiolan Arjen katsaus -kysely, syyskuu 2021, Kantar TNS

Lähde: LähiTapiolan Arjen katsaus -kysely, syyskuu 2021, Kantar TNS

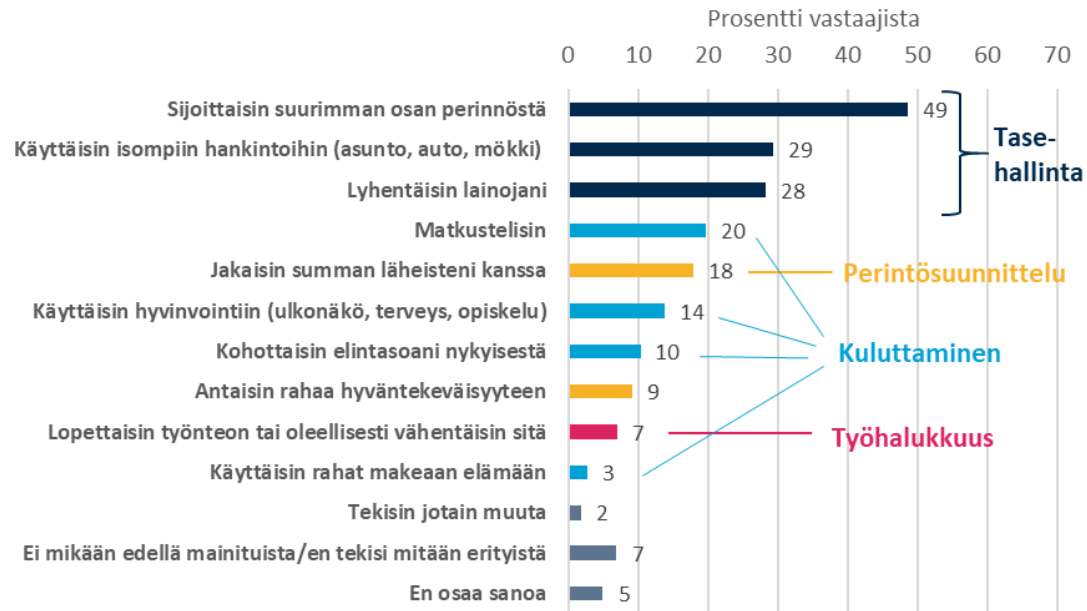
Mitä perinnöllä tehdään?

Perinnön käyttäytymisvaikutukset. LähiTapiolan Arjen katsaus -kyselyssä selvitettiin mitä suomalaiset tekisivät perinnön saatuaan. Tulosten tilastollinen virhemarginaali on +/- 3,1 prosenttiyksikköä.

- 1. Tasehallinta.** Perinnön saaminen lisää varallisuutta ja samalla muuttaa varallisuuden koostumusta, joten luonnollisesti yleisimmin perintö käytetään sijoitusten (49 % vastaajista) tai reaali-varallisuuden kasvattamiseen (29 %) tai mahdollisten lainojen lyhentämiseen (28 %). Tasehallintatoimia voi vaatia myös perintöverojen maksaminen, esimerkiksi perittäessä kiinteistö, jota vastaan joudutaan ottamaan lisää velkaa.
 - Kuluansa ja tunneloukku: Kiinteistöillä on asumiskelpoisuuden ylläpitäviä juoksevia menoja, kuten lämmitysöljy, sähkön perusmaksut, vesi- ja jätemaksut, vakuutukset, kiinteistöverot ja pienkorjaukset. Pitkät ajomatkat lisäävät myös kuluja. Ajan kanssa näitä kuluja voi kertyä yllättävän paljon suhteessa todennäköiseen myyntihintaan, ja jatkoa toivottua pidempään, jos sijaitsee alueella, josta kiinteistöä on vaikea saada kaupaksi. Näin lisääntyvä varallisuus voi muuttua myös oman talouden rasitteeksi. Perinnön tunnearvo voi myös olla mittaamaton, mutta myyntiarvo mitätön. Tunneside varallisuuteen liittyy tunnettuun käyttäytymisvinoumaan (familiarity bias), jossa sijoitetaan tunnettuihin kohteisiin mukavuuden ja turvallisuudentunteen vuoksi.
 - Nuoret sijoittaisivat osan perinnöstään keskimääräistä useammin. Heikon ansiokehityksen ns. kadotetuista kolmekymppisistä 66 % luottaa sijoituksiin. Nelikymppisten toiseksi vuosituin vastaus (47 %) on lainojen lyhentäminen, mikä useimmiten liittyy omistusasumiseen. Varakkaat sijoittaisivat muita useammin perintövarat, mikä johtunee sekä jo tyydytetyistä kulutustarpeista että aiemmistakin sijoituskäytännöistä.
- 2. Perintösuunnittelu.** 18 % jakaisi saamansa perinnön läheistensä kanssa. Varallisuuden antamiseen liittyy lahjavero, joka tulisi perinnönsaajan juuri maksaman perintöveron päälle. Huomion arvoista on, että yli 64-vuotiailla kaikkein suosituin vastaus on perinnön jakaminen läheisten kanssa. Heidän kannattaa myös suunnitella varallisuuden siirtymistä aikanaan seuraaville sukupolville.
- 3. Kuluttaminen.** Osa mieluiten kuluttaisi perintövarat. Viidesosa suomalaisista matkustelisi, mikä osoittaa, että ison kertaerän luontoisilla perinnöillä usein haetaan myös elämyksiä. Kaikista suomalaisista joka kymmenes, mutta vähätuloisista miltei kolmasosa, kohottaisi elintasoaan tai paikkaisi hyvinvointivajettaan. Kuitenkin vain 3 % vastaajista törsäilisi perinnön makeaan elämään.
- 4. Työhalukkuus.** Kaikista vastaajista 7 %, ja 40-60-vuotiaista useampi kuin joka kymmenes, lopettaisi työt tai ainakin vähentäisi työn tekoa. Peritty taloudellinen riippumattomuus voi laskea työmotivaatiota, mutta voi myös kannustaa ponnistelemaan varallisuuden kasvattamiseksi "omalla vuorollaan".
 - Elinkaari: Varallisuutta voi kasvattaa työn, säästämisen ja sijoittamisen kautta. Elinkaarisuunnittelun kannalta perintöjen haasteet ovat 1) satunnaisuus ajankohdasta, joka voi osoittautua tarvetta myöhäisemmäksi, ja 2) epävarmuus määrästä, joka voi arvonalentumisten, testamentin tai hoiva- tai sairauskulujen vuoksi huveta. Perintöjen varaan luottaminen pienentää elinkaaren ponnisteluja, jolloin eläkesäästöt voivat lopulta perintöjen jälkeenkin jäädä riittämättömiksi.

Mitä perinnöllä tehdään?

Mitä tekisit, jos saisit kohtalaisen perinnön?

Lähde: LähiTapiolan Arjen katsaus -kysely, syyskuu 2021, Kantar TNS

	Ikäluokat							Talouden bruttovuositulot				
	Kaikki	15-24v	25-34v	35-44v	45-54v	55-64v	65+v	Alle 20000 €	20 - 35000 €	35 - 50000 €	50 - 85000 €	Yli 85000 €
Sijoittaisin suurimman osan perinnöstä	49	53	66	57	45	46	35	44	44	50	48	57
Isompiin hankintoihin (asunto, auto, mökki)	29	28	37	40	29	30	19	32	32	31	33	22
Lyhentäisin lainojani	28	23	35	47	37	22	13	26	28	29	36	26
Matkustelisin	20	18	20	23	20	23	17	20	18	15	22	23
Jakaisin summan läheisteni kanssa	18	9	6	3	10	27	37	16	22	18	19	18
Hyvinvointiin (ulkonäkö, terveys, opiskelu)	14	22	13	15	15	13	10	32	16	9	10	8
Kohottaisin elintasoani nykyisestä	10	15	11	13	7	10	8	28	13	8	7	6
Antaisin rahaa hyväntekeväisyyteen	9	11	10	5	6	10	11	13	10	6	7	6
Lopettaisin työnteen tai vähentäisin	7	4	6	12	10	12	1	5	5	5	10	9
Käyttäisin rahat makeaan elämään	3	4	4	5	0	2	2	8	4	1	3	1
Tekisin jotain muuta	2	2	0	2	2	3	2	1	3	2	2	2
Ei mikään edellä mainituista	7	3	2	2	8	3	16	6	10	8	7	6
En osaa sanoa	5	6	2	4	5	7	6	6	4	4	3	3

Lähde: LähiTapiolan Arjen katsaus -kysely, syyskuu 2021, Kantar TNS

Talous- ja varallisuuskatsaus

LähiTapiolan Talous- ja varallisuuskatsaus keskittyy Suomen talouteen, kotitalouksien varallisuuteen ja kansainväliseen sijoitusympäristöön. Katsaus ilmestyy neljä kertaa vuodessa.

LähiTapiolan Kotitalouksien varallisuuden tuottoindeksi

- Katsauksessa esitetty Kotitalouksien varallisuuden tuottoindeksi seuraa arvonmuutosten vaikutusta kotitalouksien varallisuuteen. Indeksillä ei sisällä säästämisen, sijoitustransaktioiden tai asuntojen rakentamisen vaikutusta varallisuuden määrään. Indeksillä ei sisällä kotitalouksien velkoja.
- Indeksillä koostuu kotitalouksien omista asunnoista, talletuksista, rahastoista ja pörssiosakkeista. Näiden neljän varallisuuserän painot on määritetty Tilastokeskuksen Kotitalouksien Varallisuus 2016 -tutkimuksen perusteella. Indeksillä on markkina-arvoperusteinen.
- Omien asuntojen osalta indeksillä huomioidaan erikseen omakoti-, rivi- ja kerrostalojen arvonmuutokset. Näiden eri rakennustyyppien markkina-arvopainot on arvioitu Tilastokeskuksen rakennuskantatilastojen pohjalta poistaen tyhjät asunnot, poistaen muut kuin omistusasunnot, estimoiden kerrosneliöiden tehokkuus myytävänä neliöinä sekä muuntamalla neliöhinnoin asuntovarallisuudeksi. Asuntojen hinnat on laskettu vuoden liukuvina keskiarvoina Tilastokeskuksen hintaindekseistä.
- Asunnoista indeksillä huomioidaan vain hintatuoton, sillä vuokratuottoa vastaava osuus kulutetaan itse asumalla. Talletusten tuotto lasketaan Suomen Pankin talletuskorkotilastoista. Pörssiin sijoitusten tuotto arvioidaan kokonaistuottoindeksien perusteella. Rahastojen tuoton arvioinnissa käytetään Suomen Pankin rahastotilastoja.
- Kotitalouden varallisuusindeksit on laskettu koko maalle ja kahdella eri aluejakoilla. Maakunnista on muodostetut aluejako Etelä-Suomi, Länsi-Suomi, Itä-Suomi ja Pohjois-Suomi. Toinen aluejako on Pääkaupunkiseutu ja Muu Suomi.

- Tuottoindeksi päivittyy neljännesvuosittain. Indeksillä vuosimuutokset on laskettu varallisuuserien vuosittaisista arvonmuutoksista. Aikasarjana vuodesta 2016 lähtien esitettäessä indeksillä painojen annetaan muuttua tuottojen mukaan. Aikasarjana vuodesta 2010 lähtien esitettäessä indeksillä painot rebalansoidaan vuosineljänneksittäin.

Vastuuvapauslauseke

- Tämä esitys on LähiTapiolan laatima ja perustuu sen näkemyksiin taloudesta ja sijoitusmarkkinasta. Esityksen sisältämät arviot, tiedot ja mielipiteet perustuvat LähiTapiolan omiin laskelmiin tai lähteisiin, joita LähiTapiola pitää oikeina ja luotettavina. Tätä esitystä ei tule yksinään käyttää sijoituspäätöksen perustana eikä esityksessä esitettyä tietoa ole tarkoitettu kehotukseksi käydä kauppaa sijoitustuotteilla tai -palveluilla. Sijoitusten arvo voi nousta tai laskea ja sijoittaja voi menettää sijoittamiaan varoja. Historiallinen tuotto ei ole tae tulevasta tuotosta.
- Asiakkaan tulee ennen sijoituspäätöksen tekemistä tutustua sijoitustuotteeseen tai -palveluun koskeviin materiaaleihin.
- LähiTapiola ei vastaa tämän esityksen mahdollisista puutteista, virheistä tai sen käytöstä aiheutuneista välittömistä tai välillisistä vahingoista.
- Tätä esitystä tai sen osaa ei saa jäljentää tai siirtää elektronisesti, kopioimalla, nauhoittamalla tai muuten tallentaa ilman LähiTapiolan kirjallista lupaa.
- Tämä julkaisu on tarkoitettu ainoastaan yksityiseen käyttöön. Kaikki oikeudet pidätetään. Esitystä siteerattaessa on lähteenä mainittava LähiTapiola Varainhoito Oy.

facebook.com/lahitapiola
twitter.com/Lahi_Tapiola
instagram.com/lahitapiola [lokaltapiola/](https://instagram.com/lokaltapiola/)
linkedin.com/company/l-hitapiola
youtube.com/user/TapiolaGroup

Turvallisuus • Talous • Terveys